
SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZUE S.A.

za rok zakończony 31 grudnia 2018

**sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi
Standardami Sprawozdawczości Finansowej
w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską**

Kraków, 27 marca 2019

SPIS TREŚCI

Wybrane dane finansowe ZUE S.A.	5
Sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
Sprawozdanie ze zmian w kapitałach własnych	8
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych.....	9
Dodatkowe informacje i objaśnienia do sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku	10
1. Informacje ogólne.....	10
1.1. Informacje o jednostce	10
1.2. Przedmiot działalności ZUE.....	11
1.3. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdawcza	11
2. Noty objaśniające do sprawozdania z całkowitych dochodów.....	12
2.1. Przychody	12
2.2. Koszty działalności operacyjnej	12
2.3. Pozostałe przychody operacyjne	13
2.4. Pozostałe koszty operacyjne	13
2.5. Przychody finansowe	14
2.6. Koszty finansowe	14
2.7. Podatek dochodowy	14
2.8. Składniki pozostałych całkowitych dochodów	16
2.9. Segmenty operacyjne.....	16
3. Kontrakty, Kaucje, Rezerwy.....	17
3.1. Kontrakty budowlane.....	17
3.2. Kaucje z tytułu umów o budowę	17
3.3. Rezerwy	18
4. Należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	20
4.1. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności.....	20
4.2. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	21
5. Kapitał własny.....	21
5.1. Kapitał akcyjny	22
5.2. Zysk (strata) przypadający na jedną akcję.....	22
5.3. Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	23
5.4. Akcje własne	23
5.5. Zysk zatrzymany	23
6. Zadłużenie i zarządzanie kapitałem i płynnością.....	24
6.1. Kredyty, pożyczki otrzymane i inne źródła finansowania	24
6.2. Zarządzanie kapitałem	26
6.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym	27
6.4. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	29
7. Pozostałe noty do sprawozdania finansowego	30
7.1. Rzeczowe aktywa trwałe	30
7.2. Nieruchomości inwestycyjne	32
7.3. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	34
7.4. Wartości niematerialne.....	34
7.5. Wartość firmy	35
7.6. Inwestycje w jednostkach podporządkowanych.....	36
7.7. Pozostałe aktywa finansowe	37
7.8. Pozostałe aktywa	37
7.9. Pożyczki udzielone.....	37
7.10. Zapasy	38
7.11. Pozostałe zobowiązania finansowe	38
7.12. Pozostałe zobowiązania	38
7.13. Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych.....	38
7.14. Instrumenty finansowe	40
7.15. Transakcje z jednostkami powiązаныmi.....	42
7.16. Wskazanie postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej według stanu na dzień sporządzenia niniejszego raportu	43
7.17. Rozliczenia podatkowe.....	43
7.18. Wynagrodzenia członków naczelnego kierownictwa	44
7.19. Informacja dotycząca dywidendy	44
7.20. Umowy leasingu operacyjnego.....	44

7.21.	Zobowiązania inwestycyjne	45
7.22.	Aktywa i zobowiązania warunkowe	45
7.23.	Działalność zaniechana.....	46
8.	Pozostałe noty objaśniające	47
8.1.	Platforma zastosowanych Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej	47
8.2.	Istotne zasady rachunkowości.....	54
8.3.	Podstawy szacowania niepewności.....	66
9.	Zdarzenia po dniu bilansowym	69
10.	Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	69
11.	Podpisy	70

Stosowane skróty i oznaczenia:

ZUE, Spółka, Emitent, Jednostka Dominująca	ZUE S.A. z siedzibą w Krakowie, wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000135388, akta rejestrowe prowadzone przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, kapitał zakładowy 5 757 520,75 PLN, wpłacony w całości. Podmiot dominujący Grupy Kapitałowej ZUE.
BPK Poznań	Biuro Projektów Komunikacyjnych w Poznaniu Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu, wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000332405, akta rejestrowe prowadzone przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, VIII Wydział Gospodarczy, kapitał zakładowy 5 866 600 PLN, wpłacony w całości. Podmiot zależny od ZUE.
Railway gft	Railway gft Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000532311, akta rejestrowe prowadzone przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, kapitał zakładowy 300 000 PLN, wpłacony w całości. Podmiot zależny od ZUE.
RTI	Railway Technology International Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000397032, akta rejestrowe prowadzone przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, kapitał zakładowy 225 000 PLN, wpłacony w całości. Podmiot zależny od ZUE.
RTI Germany	Railway Technology International Germany GmbH z siedzibą w Görlitz, Niemcy, zarejestrowana w niemieckim rejestrze przedsiębiorców (niem. Handelsregister B, HRB) prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Dreźnie (niem. Amtsgericht Dresden) pod numerem HRB 36690. Kapitał zakładowy 25 000 EUR, wpłacony w całości. Podmiot zależny od Railway Technology International Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie.
Grupa ZUE, Grupa, Grupa Kapitałowa	Grupa Kapitałowa ZUE, w skład której na dzień bilansowy wchodzi: ZUE, BPK Poznań, Railway gft, RTI, RTI Germany.
PLN	Złoty polski
EUR	Euro
ksh	Ustawa Kodeks Spółek Handlowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1577 z późn. zm.)

Dane o wysokości kapitałów zakładowych są podane według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Wybrane dane finansowe ZUE S.A.

Podstawowe pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej przeliczone na euro:

	Stan na 31-12-2018		Stan na 31-12-2017	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Aktywa trwałe	181 913	42 305	158 317	37 958
Aktywa obrotowe	414 705	96 443	316 965	75 994
Aktywa razem	596 618	138 748	475 282	113 952
Kapitał własny	146 242	34 010	210 366	50 437
Zobowiązania długoterminowe	34 480	8 019	23 837	5 715
Zobowiązania krótkoterminowe	415 896	96 719	241 079	57 800
Pasywa razem	596 618	138 748	475 282	113 952

Podstawowe pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów przeliczone na euro:

	Okres zakończony 31-12-2018		Dane przekształcone Okres zakończony 31-12-2017	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Przychody ze sprzedaży	763 757	178 996	359 041	84 586
Koszt własny sprzedaży	825 792	193 534	343 350	80 889
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	-62 035	-14 538	15 691	3 697
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	-79 973	-18 743	1 521	358
Zysk (strata) brutto	-78 714	-18 448	1 504	354
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	-64 049	-15 011	839	198
Suma całkowitych dochodów	-64 124	-15 028	743	175

Podstawowe pozycje sprawozdania z przepływów pieniężnych przeliczone na euro:

	Okres zakończony 31-12-2018		Okres zakończony 31-12-2017	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	-21 487	-5 036	16 069	3 786
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	-17 668	-4 141	34 495	8 127
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	2 384	559	4 765	1 123
Przepływy środków pieniężnych netto, razem	-36 771	-8 618	55 329	13 036
Środki pieniężne na początek okresu	116 144	27 846	61 207	13 835
Środki pieniężne na koniec okresu	79 404	18 466	116 144	27 846

Zasady przyjęte do przeliczania wybranych danych finansowych na euro:

Pozycje sprawozdawcze	Przyjęty kurs walutowy	Wartość kursu walutowego	Wartość kursu walutowego	Wartość kursu walutowego
		31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016
Pozycje aktywów i pasywów	Średni kurs obowiązujący na dzień bilansowy	4,3000	4,1709	nie dotyczy
Pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych	Średnia arytmetyczna średnich kursów NBP ustalonych na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu	4,2669	4,2447	nie dotyczy
Pozycja „Środki pieniężne na początek okresu” oraz „Środki pieniężne na koniec okresu” w rachunku przepływów pieniężnych	Średni kurs obowiązujący na dzień bilansowy	4,3000	4,1709	4,4240

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

Działalność kontynuowana	Nota nr	Dane przekształcone	
		Okres 12 miesięcy zakończony	Okres 12 miesięcy zakończony
		31-12-2018	31-12-2017
Przychody ze sprzedaży	2.1., 8.2.2.	763 757	359 041
Koszt własny sprzedaży	2.2., 8.2.2.	825 792	343 350
Zysk (strata) brutto na sprzedaży		-62 035	15 691
Koszty zarządu	2.2., 8.2.2.	18 076	16 001
Pozostałe przychody operacyjne	2.3., 8.2.2.	889	3 392
Pozostałe koszty operacyjne	2.4., 8.2.2.	751	1 561
Zysk (strata) na działalności operacyjnej		-79 973	1 521
Przychody finansowe	2.5., 8.2.2.	2 212	2 173
Koszty finansowe	2.6., 8.2.2.	953	2 190
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		-78 714	1 504
Podatek dochodowy	2.7.	-14 665	665
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		-64 049	839
Zysk (strata) netto		-64 049	839
Pozostałe całkowite dochody netto			
Składniki, które nie zostaną przeniesione w późniejszych okresach do rachunku zysków i strat:		-75	-96
Zyski (straty) aktuarialne dotyczące programów określonych świadczeń	2.8	-75	-96
Pozostałe całkowite dochody netto razem		-75	-96
Suma całkowitych dochodów		-64 124	743
Liczba akcji		23 030 083	23 030 083
Zysk (strata) netto przypadająca na akcję (w złotych) (podstawowy i rozwodniony)		-2,78	0,04
Całkowity dochód (strata) ogółem na akcję (w złotych)		-2,78	0,03

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota nr	Stan na	Dane przekształcone
		31-12-2018	Stan na 31-12-2017
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	7.1.	101 815	92 004
Nieruchomości inwestycyjne	7.2.	8 642	9 095
Wartości niematerialne	7.4.	8 115	8 594
Wartość firmy	7.5.	31 172	31 172
Inwestycje w jednostkach podporządkowanych	7.6.	221	210
Kaucje z tytułu umów o budowę	3.2.	9 463	9 439
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	2.7.	22 485	7 803
Aktywa trwałe razem		181 913	158 317
Aktywa obrotowe			
Zapasy	7.10.	37 311	24 239
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	4.1., 8.2.2.	188 084	105 746
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	3.1., 8.2.2.	103 400	65 524
Kaucje z tytułu umów o budowę	3.2.	2 938	4 393
Bieżące aktywa podatkowe	2.7.	0	0
Pożyczki udzielone	7.9.	2 804	10
Pozostałe aktywa	7.8.	764	909
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	6.4.	79 404	116 144
Aktywa obrotowe razem		414 705	316 965
Aktywa razem		596 618	475 282
PASYWA			
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	5.1.	5 758	5 758
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	5.3.	93 837	93 837
Akcje własne	5.4.	-2 690	-2 690
Zyski zatrzymane	5.5.	49 337	113 461
Razem kapitał własny		146 242	210 366
Zobowiązania długoterminowe			
Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania	6.1.	14 781	11 205
Kaucje z tytułu umów o budowę	3.2.	10 721	5 755
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	7.13.	1 036	856
Rezerwy długoterminowe	3.3.	7 872	5 671
Pozostałe zobowiązania	7.12.	70	350
Zobowiązania długoterminowe razem		34 480	23 837
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	4.2., 8.2.2.	335 883	205 950
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	3.1., 8.2.2.	6 980	475
Kaucje z tytułu umów o budowę	3.2.	8 099	6 663
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania	6.1.	12 963	8 773
Pozostałe zobowiązania finansowe	7.11.	36	36
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	7.13.	22 103	16 184
Bieżące zobowiązania podatkowe	2.7.	0	0
Rezerwy krótkoterminowe	3.3.	29 832	2 998
Zobowiązania krótkoterminowe razem		415 896	241 079
Zobowiązania razem		450 376	264 916
Pasywa razem		596 618	475 282

Sprawozdanie ze zmian w kapitałach własnych

		Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Akcje własne	Zyski zatrzymane	Razem
Stan na	1 stycznia 2018 roku	5 758	93 837	-2 690	113 461	210 366
Wypłata dywidendy		0	0	0	0	0
Emisja akcji		0	0	0	0	0
Koszty emisji akcji		0	0	0	0	0
Wykup akcji		0	0	0	0	0
Zysk (strata)		0	0	0	-64 049	-64 049
Pozostałe całkowite dochody netto		0	0	0	-75	-75
Stan na	31 grudnia 2018 roku	5 758	93 837	-2 690	49 337	146 242
Stan na	1 stycznia 2017 roku	5 758	93 837	-2 690	112 718	209 623
Wypłata dywidendy		0	0	0	0	0
Emisja akcji		0	0	0	0	0
Koszty emisji akcji		0	0	0	0	0
Wykup akcji		0	0	0	0	0
Zysk (strata)		0	0	0	839	839
Pozostałe całkowite dochody netto		0	0	0	-96	-96
Stan na	31 grudnia 2017 roku	5 758	93 837	-2 690	113 461	210 366

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018	Okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017
PRZEPLĄWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem	-78 714	1 504
Korekty o:		
Amortyzację	10 760	9 753
Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	-42	392
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	550	624
Zysk / (strata) ze zbycia inwestycji, w tym rozwiązanie odpisu na nieruchomości inwestycyjną	1	-2 369
Zysk / (strata) na wykupie dłużnych instrumentów	0	-302
Wynik operacyjny przed zmianami w kapitale obrotowym	-67 445	9 602
Zmiana stanu należności, wycen kontraktów i kaucji z tytułu umów o budowę	-118 936	-101 093
Zmiana stanu zapasów	-13 072	-18 043
Zmiana stanu rezerw oraz zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	35 041	-3 236
Zmiana stanu zobowiązań, wycen kontraktów oraz kaucji z tytułu umów o budowę, z wyjątkiem pożyczek i kredytów i innych źródeł finansowania	142 778	128 530
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych kosztów	147	289
Zapłacony / (zwrócony) podatek dochodowy	0	20
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	-21 487	16 069
PRZEPLĄWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	891	381
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-16 027	-21 330
Sprzedaż / (nabycie) aktywów finansowych w pozostałych jednostkach	-58	0
Sprzedaż / (nabycie) aktywów finansowych w jednostkach powiązanych	-11	0
Płatności pieniężne w celu nabycia dłużnych instrumentów innych jednostek	0	-173 147
Wpływy pieniężne z wykupu dłużnych instrumentów innych jednostek	0	228 075
Pożyczki udzielone	-3 210	-14
Spłata pożyczek udzielonych	500	4
Odsetki otrzymane	247	217
Zysk / (strata) na wykupie dłużnych instrumentów	0	309
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ	-17 668	34 495
PRZEPLĄWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		
Kredyty i pożyczki otrzymane	17 319	15 282
Spłaty kredytów i pożyczek	0	0
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego oraz zobowiązań z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych	-14 122	-9 944
Odsetki zapłacone	-813	-572
Inne wpływy / (wydatki) finansowe - dywidendy	0	-1
PRZEPLĄWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ	2 384	4 765
PRZEPLĄWY PIENIĘŻNE NETTO RAZEM	-36 771	55 329
Różnice kursowe netto	31	-392
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA POCZĄTEK OKRESU	116 144	61 207
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA KONIEC OKRESU, w tym:	79 404	116 144
- o ograniczonej możliwości dysponowania	0	0

Dodatkowe informacje i objaśnienia do sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku

1. Informacje ogólne

1.1. Informacje o jednostce

ZUE Spółka Akcyjna została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 20 maja 2002 roku w Kancelarii Notarialnej w Krakowie, Rynek Główny 30 (Rep. A Nr 9592/2002). Siedzibą jednostki jest Kraków. Aktualnie Spółka jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000135388. Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

W ciągu okresu sprawozdawczego i do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu ZUE nie uległ zmianie.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, skład organów zarządczych i nadzorujących jednostki jest następujący:

Zarząd:

Wiesław Nowak	Prezes Zarządu
Anna Mroczek	Wiceprezes Zarządu
Jerzy Czeremuga	Wiceprezes Zarządu
Maciej Nowak	Wiceprezes Zarządu
Marcin Wiśniewski	Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Mariusz Szubra	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Barbara Nowak	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Bogusław Lipiński	Członek Rady Nadzorczej
Piotr Korzeniowski	Członek Rady Nadzorczej
Michał Lis	Członek Rady Nadzorczej

Komitet Audytu:

Mariusz Szubra	Przewodniczący Komitetu Audytu
Barbara Nowak	Członek Komitetu Audytu
Piotr Korzeniowski	Członek Komitetu Audytu

Kryteria niezależności o których mowa w Ustawie o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 poz. 1089 z późn. zm.) spełniają Panowie Mariusz Szubra oraz Piotr Korzeniowski.

1.2. Przedmiot działalności ZUE

ZUE jest jednym z czołowych podmiotów działających na rynku budownictwa komunikacyjnej infrastruktury miejskiej oraz kolejowej.

Głównym przedmiotem działalności ZUE jest realizacja w formule generalnego wykonawstwa lub jako lider konsorcjum lub jako podwykonawca wielobranżowych projektów obejmujących:

- **infrastrukturę miejską w zakresie:**
  - budowy i modernizacji: torowisk tramwajowych, sieci trakcyjnej tramwajowej i trolejbusowej, podstacji trakcyjnych, oświetlenia ulicznego, linii kablowych, sygnalizacji ulicznych, układów drogowych, obiektów kubaturowych i teletechniki;
  - konserwacji i bieżącego utrzymania infrastruktury tramwajowej i oświetlenia ulicznego;
- **infrastrukturę kolejową w zakresie:**
  - budowy i modernizacji: torowych układów kolejowych, trakcji kolejowej, urządzeń SRK i teletechniki, podstacji trakcyjnych, obiektów stacyjnych i obiektów inżynierskich;
- **infrastrukturę energetyczną linii przesyłowych i dystrybucyjnych w zakresie:**
  - budowy i modernizacji: linii kablowych i napowietrznych wysokich i najwyższych napięć, stacji transformatorowych, w tym urządzeń teletechniki oraz linii kablowych SN, NN.

ZUE w 2018 roku koncentrowała się na świadczeniu usług budowlanych w ramach segmentów infrastruktury miejskiej oraz kolejowej. Rynek infrastruktury energetycznej, jednak jest obserwowany oraz analizowany.

W 2018 roku działalność budowlana została zdywersyfikowana w kierunku realizacji obiektów inżynierskich, tak aby w oparciu o własne kompetencje i środki Spółka mogła realizować również prace z zakresu robót żelbetowych takich jak np. wiadukty, mosty, przepusty, mury oporowe czy ekrany akustyczne.

W celach sprawozdawczych ZUE stosuje jednolitą politykę rachunkowości dla wszystkich obszarów działalności wyróżniając jeden zagregowany segment: działalność budowlana.

1.3. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdawcza

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w polskich złotych (PLN). Polski złoty jest walutą funkcjonalną i sprawozdawczą Spółki. Dane w sprawozdaniu finansowym zostały wykazane w tysiącach złotych, chyba że w konkretnych sytuacjach zostały podane z większą dokładnością.

2. Noty objaśniające do sprawozdania z całkowitych dochodów

2.1. Przychody

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Przychody z tytułu umów o budowę	746 026	343 836
Przychody ze świadczenia usług	15 069	11 816
Przychody ze sprzedaży towarów, materiałów i surowców	2 662	3 389
Razem	763 757	359 041

Spółka w 2018 i 2017 roku realizowała prace na terenie Polski. Dodatkowo ZUE osiągnęła przychody na terytorium Słowacji w kwocie 198 tys. PLN z tytułu usług sprzętowych.

Największy udział w przychodach stanowiły kontrakty budowlane długoterminowe.

Całość przychodów Spółka prezentuje w jednym segmencie sprawozdawczym: działalność budowlana.

ZUE S.A. w całym 2018 roku wygenerowała przychody ze sprzedaży na poziomie 763 757 tys. PLN. Były one wyższe o 87% od przychodów w 2017 roku oraz wzrosły w stosunku do poziomu przychodów na koniec III kwartału 2018 roku o 256 516 tys. PLN. Spółka w IV kwartale 2018 roku wygenerowała 34% całorocznych przychodów.

Dane prezentowane w okresie porównawczym zostały przekształcone. Prezentacja przekształcenia została ujęta w nocie 8.2.2.

Koncentracja przychodów przekraczających 10% ogółu przychodów ze sprzedaży

	Okres zakończony 31-12-2018
Kontrahent A	556 653

	Okres zakończony 31-12-2017
Kontrahent A	167 671
Kontrahent B	77 701
Kontrahent C	52 282

2.2. Koszty działalności operacyjnej

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Zmiana stanu produktów	-200	426
Amortyzacja	10 760	9 753
Zużycie materiałów i energii, w tym:	377 200	153 083
- zużycie materiałów	369 359	147 273
- zużycie energii	7 841	5 810
Usługi obce	354 129	114 031
Koszty świadczeń pracowniczych	86 983	61 943
Podatki i opłaty	1 645	1 600
Pozostałe koszty	11 812	16 755
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	1 539	1 760
Razem	843 868	359 351

Na wzrost kosztów działalności operacyjnej miała głównie wpływ realizacja pozyskanych kontraktów z aktualnej perspektywy unijnej. W szczególności wzrosło zużycie materiałów oraz zakup usług podwykonawczych na realizowanych kontraktach.

Dane prezentowane w okresie porównawczym zostały przekształcone. Prezentacja przekształcenia została ujęta w nocie 8.2.2.

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Koszt własny sprzedaży	825 792	343 350
Koszty zarządu	18 076	16 001
Razem	843 868	359 351

Koszty zarządu w ZUE w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku kształtowały się na poziomie 18 076 tys. PLN i były wyższe o 13% od kosztów zarządu ZUE w 2017 roku. W kosztach zarządu ujmowane są m.in. koszty postępowania ofertowego, w tym gwarancji wadialnych w kwocie 416 tys. PLN.

Dane prezentowane w okresie porównawczym zostały przekształcone. Prezentacja przekształcenia została ujęta w nocie 8.2.2.

Amortyzacja

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	9 808	8 755
Amortyzacja wartości niematerialnych	487	533
Amortyzacja inwestycji w nieruchomości	465	465
Razem	10 760	9 753

2.3. Pozostałe przychody operacyjne

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Zyski ze zbycia aktywów	138	169
Zysk ze sprzedaży majątku trwałego	138	169
Pozostałe przychody operacyjne	751	3 223
Odszkodowania, kary	0	244
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności	38	501
Zwrot kosztów postępowań sądowych	585	64
Rozwiązanie odpisów na zapasy	39	22
Rozwiązanie odpisów na nieruchomości inwestycyjną	0	2 200
Pozostałe	89	192
Razem	889	3 392

W celu poprawy czytelności sprawozdania finansowego ZUE prezentuje refaktury i odszkodowania w szyku zwartym (per saldo przychody i koszty). Dane prezentowane w okresie porównawczym zostały odpowiednio przekształcone. Prezentacja przekształcenia została ujęta w nocie 8.2.2.

Zgodnie z zapadłymi w 2018 roku wyrokami sądowymi Spółka otrzymała zwrot kosztów postępowań sądowych.

2.4. Pozostałe koszty operacyjne

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Straty ze zbycia aktywów:	0	0
Strata ze sprzedaży majątku trwałego	0	0
Pozostałe koszty operacyjne:	751	1 561
Darowizny	28	17
Odszkodowania, kary	267	0
Utworzenie odpisów aktualizujących należności	135	1 225
Koszty postępowań spornych	260	266
Pozostałe	61	53
Razem	751	1 561

W celu poprawy czytelności sprawozdania finansowego ZUE prezentuje refaktury i odszkodowania w szyku zwartym (per saldo przychody i koszty). Dane prezentowane w okresie porównawczym zostały odpowiednio przekształcone. Prezentacja przekształcenia została ujęta w nocie 8.2.2.

2.5. Przychody finansowe

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Przychody odsetkowe:	721	1 339
Odsetki od lokat bankowych	425	218
Odsetki od pożyczek	99	8
Odsetki od należności	197	1 113
Pozostałe przychody finansowe:	1 491	834
Zysk na różnicach kursowych	0	0
Dyskonto pozycji długoterminowych	1 269	209
Realizacja instrumentów finansowych	0	309
Poręczenia finansowe	222	312
Pozostałe	0	4
Razem	2 212	2 173

W celu poprawy czytelności sprawozdania finansowego ZUE prezentuje refaktury w szyku zwartym (per saldo przychody i koszty). Dane prezentowane w okresie porównawczym zostały odpowiednio przekształcone. Prezentacja przekształcenia została ujęta w nocie 8.2.2.

2.6. Koszty finansowe

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Koszty odsetkowe:	842	796
Odsetki od zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	172	215
Odsetki od zobowiązań z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych	641	357
Odsetki od zobowiązań handlowych i pozostałych	29	224
Pozostałe koszty finansowe:	111	1 394
Strata na różnicach kursowych	41	575
Dyskonto pozycji długoterminowych	0	537
Odpis na inwestycje w jednostkach powiązanych	58	0
Pozostałe	12	282
Razem	953	2 190

W celu poprawy czytelności sprawozdania finansowego ZUE prezentuje refaktury w szyku zwartym (per saldo przychody i koszty). Dane prezentowane w okresie porównawczym zostały odpowiednio przekształcone. Prezentacja przekształcenia została ujęta w nocie 8.2.2.

2.7. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy ujęty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Podatek dochodowy bieżący	0	-20
Podatek odroczony	-14 665	685
Obciążenie (uznanie) wyniku finansowego	-14 665	665

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie obowiązujących przepisów podatkowych. Zastosowanie tych przepisów różnicuje zysk (stratę) podatkową od księgowego zysku (straty) netto, w związku z wyłączeniem przychodów niepodlegających opodatkowaniu i kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

W zakresie podatku dochodowego Spółka podlega przepisom ogólnym w tym zakresie. Spółka nie tworzy podatkowej grupy kapitałowej, jak również nie prowadzi działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Rok podatkowy i bilansowy pokrywają się z rokiem kalendarzowym.

Podatek dochodowy według efektywnej stopy procentowej

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Zysk (strata) brutto	-78 714	1 504
Podatek dochodowy według stawki 19%	-14 956	286
Efekt podatkowego ujęcia:	7 276	-286
Wykorzystania strat podatkowych z lat ubiegłych	0	216
-Kosztów nie stanowiących kosztów uzyskania według przepisów podatkowych oraz kosztów podatkowych nie będących kosztem bilansowym	13 377	9 728
-Przychodów nie będących przychodami według przepisów podatkowych oraz przychodów podatkowych nie będących przychodem bilansowym	6 101	9 798
Aktualizacja wartości aktywów z tytułu podatku odroczonego (strata br)	7 680	0
Podatek odroczoney	-14 665	685
Korekty podatku dochodowego za poprzednie okresy	0	0
Podatek dochodowy zapłacony/zwrócony od zysków osiągniętych za granicą	0	-20
Podatek dochodowy wg efektywnej stopy podatkowej	-14 665	665
efektywna stopa podatkowa	19%	44%

Bieżące aktywa i zobowiązania podatkowe

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Bieżące aktywa podatkowe		
Należny zwrot podatku	0	0
Bieżące zobowiązania podatkowe		
Podatek do zapłaty	0	0

Saldo podatku odroczonego

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Stan podatku odroczonego na początek okresu	7 803	8 465
Różnice przejściowe dotyczące składników aktywów z tytułu podatku odroczonego:	38 324	22 091
Rezerwy na koszty i rozliczenia międzyokresowe bierne	18 573	9 423
Dyskonto należności	249	371
Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	1 480	112
Odpisy aktualizujące	1 143	1 156
Gwarancje, ubezpieczenia rozliczane w czasie	1 711	2 109
Produkcja w toku podatkowa	13 389	8 585
Wycena kontraktów długoterminowych	1 326	91
Pozostałe	453	244
Różnice przejściowe dotyczące składników rezerwy z tytułu podatku odroczonego:	31 173	21 942
Wycena kontraktów długoterminowych	19 646	12 450
Różnica pomiędzy wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	11 020	9 104
Dyskonto zobowiązań	488	370
Pozostałe	19	18
Niewykorzystane straty podatkowe i pozostałe ulgi do rozliczenia w przyszłych okresach:	15 334	7 654
Straty podatkowe	15 334	7 654
Razem różnice przejściowe dotyczące składników aktywów z tytułu podatku odroczonego:	53 658	29 745
Razem różnice przejściowe dotyczące składników rezerwy z tytułu podatku odroczonego:	31 173	21 942
Saldo podatku odroczonego na koniec okresu	22 485	7 803
Zmiana stanu podatku odroczonego, w tym:	14 682	-662
- odniesiony w dochód	14 665	-685
- odniesiony na kapitał własny	17	23

Podatek odroczonego ujęty w kapitale wynika z wyliczenia podatku od zysków/strat aktuarialnych zaprezentowanych w pozostałych całkowitych dochodach.

2.8. Składniki pozostałych całkowitych dochodów

Składniki pozostałych całkowitych dochodów przedstawiają się następująco:

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Zyski (straty) aktuarialne dotyczące programów określonych świadczeń	92	119
Podatek odroczonego	-17	-23
Kwota ujęta w pozostałych całkowitych dochodach	75	96

2.9. Segmenty operacyjne

Spółka ZUE wyróżniła jeden zagregowany segment sprawozdawczy: działalność budowlana.

3. Kontrakty, Kaucje, Rezerwy

3.1. Kontrakty budowlane

Poniższe dane dotyczą kontraktów budowlanych długoterminowych realizowanych przez Spółkę.

Wybrane dane bilansowe

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Przychody z tytułu umów o budowę na kontraktach długoterminowych za dany okres	716 486	316 314
Koszty z tytułu umów o budowę na kontraktach długoterminowych za dany okres	759 494	310 031
Zysk (strata) brutto z kontraktów długoterminowych za dany okres	-43 008	6 283
	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Aktywa (wybrane dane bilansowe)	132 382	90 919
- Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	103 400	65 524
- Zaliczki przekazane na poczet realizowanych kontraktów	16 581	11 563
- Kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane przez odbiorców	12 401	13 832
Pasywa (wybrane dane bilansowe)	193 320	125 425
- Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	6 980	475
- Rezerwy na koszty kontraktów	54 809	28 737
- Zaliczki otrzymane na poczet realizowanych kontraktów	75 007	75 126
- Kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane dostawcom	18 820	12 418
- Rezerwy na naprawy gwarancyjne	9 816	8 252
- Rezerwy na przewidywane straty na kontraktach	27 888	417

Na wzrost wyceny z tytułu kontraktów budowlanych długoterminowych miał głównie wpływ wzrost stopnia zaawansowania prac.

Rezerwy na koszty kontraktów mieszczą się w pozycji rozliczenia międzyokresowe bierne.

Rezerwa na stratę na kontraktach jest tworzona jeżeli budżetowane koszty przekraczają łączne przychody z tytułu umowy.

Na wzrost rezerw na przewidywane straty na kontraktach miała wpływ przeprowadzona rewizja budżetów na realizowanych kontraktach budowlanych, w wyniku której podjęto decyzję o obniżeniu marż na części realizowanych dla PKP PLK S.A. kolejowych kontraktów budowlanych (dotyczy to kontraktów pozyskanych głównie w latach 2016 i 2017).

Zwiększenie rezerw na koszty kontraktów wynika głównie z wzrostu zaangażowania podwykonawców na realizowanych kontraktach.

Dane prezentowane w okresie porównawczym zostały przekształcone. Prezentacja przekształcenia została ujęta w nocie 8.2.2.

3.2. Kaucje z tytułu umów o budowę

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Zatrzymane przez odbiorców – do zwrotu po upływie 12 miesięcy	9 463	9 439
Zatrzymane przez odbiorców – do zwrotu w ciągu 12 miesięcy	2 938	4 393
Ogółem kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane przez odbiorców	12 401	13 832
Zatrzymane dostawcom – do zwrotu po upływie 12 miesięcy	10 721	5 755
Zatrzymane dostawcom – do zwrotu w ciągu 12 miesięcy	8 099	6 663
Ogółem kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane dostawcom	18 820	12 418

Zawierane przez ZUE umowy o roboty budowlane i umowy o dzieło przewidują obowiązek ustanowienia zabezpieczeń należytego i terminowego wykonania przedmiotu umowy oraz usunięcia wad i usterek w postaci kaucji bądź gwarancji bankowej albo ubezpieczeniowej. Przy okresach ważności gwarancji bankowych powyżej 37 miesięcy banki ustanawiają dodatkowe zabezpieczenie w postaci kaucji pieniężnej.

Spadek kaucji pieniężnych należnych na koniec 2018 roku wynika ze zwrotu przez Bank kwoty po upływie wymaganego okresu na jaki została ona złożona na zabezpieczenie.

Wzrost kaucji pieniężnych naliczonych na koniec 2018 roku wynika ze wzrostu zatrzymanych kaucji od

podwykonawców na skutek zwiększenia ich zaangażowania na kontraktach.

Dyskonto kaucji długoterminowych (z wyłączeniem dyskonta od kaucji bankowych)

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych przez odbiorców	239	335
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych dostawcom	1 395	942

Dyskonto kaucji długoterminowych

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych przez odbiorców	1 309	1 955
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych dostawcom	1 395	942
	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Przychody finansowe z dyskonta kaucji	1 099	0
Koszty finansowe z dyskonta kaucji	0	328
Podatek odroczony	209	-62
Wpływ netto na sprawozdanie z całkowitych dochodów	890	-266

Struktura wiekowa przeterminowanych należnych kaucji z tytułu umów o budowę (wartości nominalne przed dyskontowaniem)

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Kaucje z tytułu umów o budowę przeterminowane, niespłacone w okresie:		
– do 1 miesiąca	0	0
– powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
– powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	0	0
– powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0	0
– powyżej 1 roku	292	293
Razem kaucje z tytułu umów o budowę przeterminowane (brutto)	292	293
Odpisy aktualizujące	-292	-293
Razem kaucje z tytułu umów o budowę przeterminowane (netto)	0	0

Informacja o stopie dyskontowej

Efektywna stopa procentowa w 2018 roku zastosowana do dyskontowania kaucji gwarancyjnych wynosiła 2,8% (w 2017 roku wynosiła 3,5%).

3.3. Rezerwy

Rezerwy (z tytułu)	01-01-2018	Utworzenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Przekwalifikowanie	31-12-2018	Pozycja bilansu
Rezerwy długoterminowe:	6 527	3 580	308	217	-674	8 908	
Rezerwy na świadczenia pracownicze	856	181	1	0	0	1 036	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych (długoterminowe)
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	5 671	3 399	307	217	-674	7 872	Rezerwy długoterminowe
Pozostałe rezerwy	0	0	0	0	0	0	Rezerwy długoterminowe
Rezerwy krótkoterminowe:	13 117	44 097	12 245	2 139	674	43 504	
Rezerwy na świadczenia pracownicze	10 119	15 379	11 546	280	0	13 672	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych (krótkoterminowe)
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	2 581	10	699	622	674	1 944	Rezerwy krótkoterminowe
Rezerwa na stratę na kontraktach	417	28 708	0	1 237	0	27 888	Rezerwy krótkoterminowe
Pozostałe rezerwy	0	0	0	0	0	0	Rezerwy krótkoterminowe
Razem rezerwy:	19 644	47 677	12 553	2 356	0	52 412	

Rezerwa na naprawy gwarancyjne tworzona jest dla kontraktów budowlanych, dla których Spółka udzieliła gwarancji, w zależności od wartości przychodów. Wysokość rezerw może podlegać zmniejszeniu lub

zwiększeniu, na podstawie prowadzonych przeglądów wykonanych robót budowlanych w kolejnych latach gwarancji.

W skład rezerw na świadczenia pracownicze wchodzi rezerwy na urlopy, premie oraz rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe.

Rezerwa na stratę na kontraktach jest tworzona jeżeli budżetowane koszty przekraczają łączne przychody z tytułu umowy.

Na wzrost rezerw na przewidywane straty na kontraktach miała wpływ przeprowadzona rewizja budżetów na realizowanych kontraktach budowlanych, w wyniku której podjęto decyzję o obniżeniu marż na części realizowanych dla PKP PLK S.A. kolejowych kontraktów budowlanych (dotyczy to kontraktów pozyskanych głównie w latach 2016 i 2017).

Dane porównawcze:

Rezerwy (z tytułu)	01-01-2017	Utworzenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Przekwalifikowanie	31-12-2017	Pozycja bilansu
Rezerwy długoterminowe:	8 296	1 846	128	59	-3 428	6 527	
Rezerwy na świadczenia pracownicze	740	116	0	0	0	856	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych (długoterminowe)
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	7 556	1 730	128	59	-3 428	5 671	Rezerwy długoterminowe
Pozostałe rezerwy	0	0	0	0	0	0	Rezerwy długoterminowe
Rezerwy krótkoterminowe:	15 656	17 431	11 930	11 468	3 428	13 117	
Rezerwy na świadczenia pracownicze	11 686	12 832	11 251	3 148	0	10 119	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych (krótkoterminowe)
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	3 221	291	679	3 680	3 428	2 581	Rezerwy krótkoterminowe
Rezerwa na stratę na kontraktach	749	4 308	0	4 640	0	417	Rezerwy krótkoterminowe
Pozostałe rezerwy	0	0	0	0	0	0	Rezerwy krótkoterminowe
Razem rezerwy:	23 952	19 277	12 058	11 527	0	19 644	

4. Należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

4.1. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Należności z tytułu dostaw i usług	183 411	103 145
Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług w związku ze wzrostem ryzyka kredytowego	-16 101	-13 280
Odpis aktualizujący wartość należności z tytułu dostaw i usług - początkowy na oczekiwane straty kredytowe	-60	0
Zaliczki	16 581	11 563
Inne należności	4 253	4 318
Razem należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	188 084	105 746

Spółka otrzymując zaliczki od Inwestorów (patrz nota Zobowiązania) przekazuje je również do podwykonawców w celu terminowej realizacji kontraktów budowlanych.

W pozycji inne należności znajduje się ustanowione zabezpieczenie pod umowę o finansowanie w wysokości 4 000 tys. PLN.

Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Należności nieprzeterminowane	160 665	70 893
Należności przeterminowane, ale nie obciążone utratą wartości	6 645	18 972
1-30 dni	323	17 540
31-60 dni	4 624	198
61-90 dni	196	58
91-180 dni	345	0
181-360 dni	0	1
powyżej 360 dni	1 157	1 175
Należności przeterminowane, na które zostały utworzone odpisy aktualizujące	16 101	13 280
1-30 dni	1 173	128
31-60 dni	168	392
61-90 dni	1	167
91-180 dni	1 345	67
181-360 dni	726	926
powyżej 360 dni	12 688	11 600
Razem należności z tytułu dostaw i usług (brutto)	183 411	103 145
Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług	-16 101	-13 280
Razem należności z tytułu dostaw i usług (netto)	167 310	89 865

Należności przeterminowane, na które utworzono odpisy aktualizujące to:

- należności, w których stwierdzono wzrost ryzyka kredytowego,
- należności powstałe w wyniku wystawienia not obciążeniowych za kary i odszkodowania, które w momencie ich wystawienia nie stanowiły przychodu Grupy i tym samym odpisy na nie prezentowane są jako odpisy nie księgowane w wynik finansowy.

Zmiany odpisu z tytułu utraty wartości należności

Zmiana odpisów aktualizujących należności z tytułu dostaw i usług, które wpłynęły na wynik finansowy to: rozwiązanie odpisów w kwocie 38 tys. PLN oraz utworzenie odpisów w kwocie 135 tys. PLN. Pozostała kwota zmiany ma charakter jedynie prezentacyjny i wynika między innymi z wystawianych przez ZUE not obciążeniowych za kary i odszkodowania, które w momencie ich wystawienia nie stanowią przychodu Spółki.

Koncentracja należności z tytułu dostaw i usług (brutto) przekraczających 10% ogółu należności

	Stan na 31-12-2018
Kontrahent A	147 395
	Stan na 31-12-2017
Kontrahent A	62 642

Koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczona ze względu na dużą wiarygodność płatniczą kontrahenta wymienionego powyżej, która oceniana jest m.in. poprzez analizę jego sytuacji finansowej, jak również fakt spełnienia przez tą spółkę dodatkowych wymogów dotyczących rozliczania środków unijnych. Spółka realizuje kontrakty budowlane dla Kontrahenta A od wielu lat. Współwłaścicielem Kontrahenta A jest Skarb Państwa co dodatkowo podwyższa jego wiarygodność płatniczą. Wobec tego Zarząd ZUE uważa, że nie ma potrzeby tworzenia dodatkowych rezerw.

4.2. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	174 985	86 200
Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	30 798	15 538
Rozliczenia międzyokresowe bierne	55 020	28 944
Inne zobowiązania	73	142
Zaliczki	75 007	75 126
Razem zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	335 883	205 950

W skład powyższych pozycji wchodzi:

- Rozliczenia międzyokresowe bierne - rezerwy na koszty podwykonawców oraz rezerwy na ryzyka rozliczenia kontraktów,
- Zaliczki – przedpłaty na realizację kontraktów budowlanych, które ZUE otrzymała na podstawie stosownych zapisów umownych z PKP PLK.

Analiza wiekowa zobowiązań z tytułu dostaw i usług

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Zobowiązania nieprzeterminowane	135 781	71 695
Zobowiązania przeterminowane	39 204	14 505
1-30 dni	38 942	14 367
31-60 dni	55	1
61-90 dni	148	0
91-180 dni	0	0
181-360 dni	0	41
powyżej 360 dni	59	96
Razem zobowiązania z tytułu dostaw i usług	174 985	86 200

5. Kapitał własny

5.1. Kapitał akcyjny

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość zarejestrowanego kapitału akcyjnego i wykazanego w sprawozdaniu finansowym wyniosła 5 757 520,75 PLN.

Skład kapitału akcyjnego na dzień 27 marca 2019 roku

(dane w PLN)

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji (Prawo do dywidendy od daty rejestracji)
seria A	zwykłe na okaziciela	16 000 000	4 000 000,00	Aport	12 lipca 2002
seria B	zwykłe na okaziciela	6 000 000	1 500 000,00	Pokryte w całości wkładem pieniężnym w drodze emisji	19 października 2010
seria C	na okaziciela – „Akcje Połączeniowe”	1 030 083	257 520,75	Pokryte w całości wkładem pieniężnym w drodze emisji	20 grudnia 2013
Razem		23 030 083	5 757 520,75		

Akcje serii A, B oraz C nie są uprzywilejowane oraz nie mają ograniczonych praw do akcji.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku skład kapitału akcyjnego przedstawiał się tak samo jak na dzień 27 marca 2019 roku.

5.2. Zysk (strata) przypadający na jedną akcję

(dane w PLN)

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Podstawowy zysk (strata) przypadający na jedną akcję	-2,78	0,04
Zysk (strata) rozwodniony przypadający na jedną akcję	-2,78	0,04

Podstawowy zysk (strata) przypadający na jedną akcję

Zysk (strata) i średnia ważona liczba akcji zwykłych wykorzystana do obliczenia zysku podstawowego przypadającego na jedną akcję:

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Zysk (strata) na jedną akcję za rok obrotowy	-2,78	0,04
Zysk (strata) wykorzystany do obliczenia podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję ogółem	-64 049 975,43	839 388,29
Średnia ważona liczba akcji zwykłych wykorzystana do obliczenia zysku (straty) przypadającego na jedną akcję	23 030 083	23 030 083

Podstawowy zysk na jedną akcję jest ilorazem zysku netto za prezentowany okres i średniej ważonej liczby akcji z prezentowanego okresu.

Rozwodniony zysk (strata) przypadający na jedną akcję

Nie występują instrumenty rozładniające.

5.3. Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Stan na początek roku obrotowego	93 837	93 837
Emisja akcji	0	0
Koszty emisji akcji	0	0
Stan na koniec roku obrotowego	93 837	93 837

W drodze emisji akcji, w dniu 1 października 2010 roku ZUE pozyskała środki w wysokości 88,5 mln PLN. Koszty emisji akcji serii B w 2010 roku wyniosły 3,1 mln PLN

W roku 2012, podobnie jak w roku 2011, Spółka nie przeprowadziła nowej emisji akcji.

W roku 2013 Spółka przeprowadziła nową emisję akcji serii C. W drodze emisji akcji, w dniu 6 grudnia 2013 roku ZUE wygenerowała agio w wysokości 9 mln PLN. Koszty emisji akcji serii C w 2013 roku wyniosły 0,5 mln PLN.

W latach 2014 – 2018 Spółka nie prowadziła nowej emisji akcji.

5.4. Akcje własne

Na dzień sporządzenia sprawozdania Spółka posiada 264 652 akcji własnych w wartości nabycia 2 690 tys. PLN. Spółka nabyła akcje w ramach realizowanego w 2015 roku odkupu akcji od pracowników połączonej z ZUE S.A. spółki Przedsiębiorstwo Robót Komunikacyjnych w Krakowie S.A.

Odkup realizowany był na podstawie Uchwały nr 4 NWZ Spółki z dnia 8 grudnia 2014 roku w przedmiocie upoważnienia Zarządu ZUE S.A. do wykupu akcji własnych. Wykup akcji własnych został szczegółowo opisany w Sprawozdaniu Skonsolidowanym za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku w nocie nr 25.

5.5. Zysk zatrzymany

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Stan na początek roku obrotowego	113 461	112 718
Podział zysku netto	0	1 480
Kapitał zapasowy	0	1 480
Kapitał rezerwow	0	0
Pokrycie straty z lat ubiegłych	0	0
Zysk (strata) roku bieżącego	-64 049	839
Pozostałe całkowite dochody netto	-75	-96
Wypłata dywidendy za rok poprzedni	0	0
Stan na koniec roku obrotowego	49 337	113 461

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Kapitał zapasowy (bez nadwyżki ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej)	55 637	54 798
Kapitał rezerwow	39 435	39 435
Kapitał rezerwow związany z całkowitymi dochodami	-240	-165
Niepodzielone zyski (straty) z lat ubiegłych	-1 021	-1 021
Zyski (straty) z lat ubiegłych dotyczące rozliczenia kapitału z aktualizacji wyceny	2 271	2 226
Zysk (strata) roku bieżącego	-64 049	839
Skutki implementacji MSSF w ZUE	451	451
Kapitał z aktualizacji wyceny	16 853	16 898
Zysk zatrzymany	49 337	113 461

Spółka tworzy kapitał rezerwow zgodnie ze statutem. Na kapitał rezerwow może być przeznaczony zysk Spółki przeznaczony do podziału w następnych okresach, bądź na pokrycie innych wydatków.

Kapitał zapasowy Spółki spełnia wymogi art. 396 ksh. Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych na pokrycie straty należy utworzyć kapitał zapasowy, do którego przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego.

6. Zadłużenie i zarządzanie kapitałem i płynnością

W 2018 roku Spółka kontynuowała przyjętą strategię finansowania zakupów inwestycyjnych leasingami dostosowując okres zobowiązań z tego tytułu do aktualnie posiadanego portfela kontraktów. Mimo posiadanych czynnych linii kredytowych ZUE nie korzystała z kredytów. Głównym celem służb finansowych było natomiast pozyskanie nowych linii gwarancyjnych pozwalających na zabezpieczenie postępowań przetargowych, dobrego wykonania kontraktów i okresu gwarancji i rękojmi.

6.1. Kredyty, pożyczki otrzymane i inne źródła finansowania

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Długoterminowe	14 781	11 205
Kredyty bankowe	0	0
Pożyczki otrzymane	0	0
Zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych	10 763	7 714
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	4 018	3 491
Krótkoterminowe	12 963	8 773
Kredyty bankowe	0	0
Pożyczki otrzymane	0	0
Zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych	9 753	6 680
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	3 210	2 093
Razem	27 744	19 978

Zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych zawierają leasingi zwrotne. W okresie sprawozdawczym zostały podpisane umowy na palownicę kolejową w kwocie 3 326 tys. PLN, wagony w kwocie 8 510 tys. PLN, dwudrogową grzewarkę szyn w kwocie 5 483 tys. PLN.

Na potrzeby prezentacji w sprawozdaniu finansowym leasing zwrotny został nazwany umową na finansowanie rzeczowych aktywów trwałych.

Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego (z wyłączeniem leasingu zwrotnego)

	Minimalne opłaty leasingowe		Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	
	Stan na	Stan na	Stan na	Stan na
	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2017
Nie dłużej niż 1 rok	3 394	2 234	3 210	2 093
Od 1 roku do 5 lat	4 116	3 591	4 018	3 491
Powyżej 5 lat	0	0	0	0
Minus przyszłe obciążenia finansowe	-282	-241	0	0
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	7 228	5 584	7 228	5 584
Leasingi zaprezentowano w sprawozdaniu finansowym jako:				
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania			3 210	2 093
Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania			4 018	3 491

Zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych (leasing zwrotny)

	Minimalne opłaty leasingowe		Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	
	Stan na	Stan na	Stan na	Stan na
	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2017
Nie dłużej niż 1 rok	10 263	7 044	9 753	6 680
Od 1 roku do 5 lat	11 113	7 879	10 763	7 714
Powyżej 5 lat	0	0	0	0
Minus przyszłe obciążenia finansowe	-860	-529	0	0
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	20 516	14 394	20 516	14 394
Leasingi zaprezentowano w sprawozdaniu finansowym jako:				
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania			9 753	6 680
Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania			10 763	7 714

Ogólne warunki leasingu finansowego i zwrotnego

Umowy leasingu finansowego dotyczące urządzeń produkcyjnych oraz środków transportu zawarto na okres od trzech do sześciu lat. Na zakończenie umowy Spółka ma możliwość wykupienia urządzeń po wartości wykupu. Zobowiązania Spółki w ramach leasingu finansowego są zabezpieczone tytułem własności leasingodawcy na składnikach majątku objętych leasingiem oraz wekslem własnym in blanco.

Leasing zwrotny (na potrzeby prezentacji nazwany umową na finansowanie rzeczowych aktywów trwałych)

Spółka zawierała transakcje leasingu zwrotnego z opcją wykupu na koniec okresu umowy. Transakcje te formalnie określane są jako leasing zwrotny, ale zdaniem Spółki nie stanowią one sprzedaży w rozumieniu MSR 18 i leasingu MSR 17, ze względu na brak utraty kontroli nad przedmiotami umowy w trakcie zawierania transakcji. Ryzyko i korzyści związane z aktywami będącymi przedmiotem transakcji cały czas pozostawało po stronie Spółki. W efekcie zawartych umów, w ocenie Spółki, nie doszło do przekazania prawa do użytkowania. W notach do sprawozdania finansowego transakcje te są prezentowane jako pozostałe źródła finansowania zabezpieczone na rzeczowych aktywach trwałych, które w ciągu całego okresu pozostają aktywami Spółki.

Podsumowanie umów kredytowych

Stan na 31 grudnia 2018 roku

Lp	Bank	Opis	Kwota kredytu / limitu wg umowy na dzień 31-12-2018	Wykorzystanie na dzień 31-12-2018	Warunki oprocentowania	Termin spłaty
1	mBank S.A. (i)	Kredyt w rachunku bieżącym	10 000	0	WIBOR ON + marża banku	10-05-2019
2	mBank S.A.	Umowa współpracy	50 000	0	WIBOR 3M + marża banku	17-07-2020
		w tym:				
		sublimit na gwarancje	50 000	0		
		sublimit na kredyty obrotowe	30 000	0		
3	BGŻ BNP PARIBAS S.A.	Umowa wielocelowej linii kredytowej	170 000	104 508	WIBOR 1M + marża banku	24-10-2019
		w tym:				
		sublimit na gwarancje	170 000	104 508		
		sublimit na kredyty obrotowe	20 000	0		
Razem wykorzystanie z tytułu kredytów				0		
Razem wykorzystanie z tytułu gwarancji				104 508		

(i) Aneks z dnia 9 maja 2018 roku zwiększający przyznany limit do 10 000 tys. PLN

Zabezpieczenia i zobowiązania z tytułu zawartych umów kredytowych:

1. **Kredyt w rachunku bieżącym** – zabezpieczenie w postaci weksla własnego
2. **Umowa współpracy** - zabezpieczenie w postaci:
  - a) Hipoteka,
  - b) Oświadczenie kredytobiorcy o poddaniu się egzekucji
3. **Umowa wielocelowej linii kredytowej** - zabezpieczenie w postaci:
  - a) Weksel własny,
  - b) Kaucja pieniężna dla gwarancji z terminem ważności powyżej 37 miesięcy,
  - c) Przejęcie kwoty na zabezpieczenie w wysokości 4 000 tys PLN,
  - d) Zastaw rejestrowy na środkach trwałych należących do kredytobiorcy,
  - e) Cesja praw z polisy,
  - f) Oświadczenie Kredytobiorcy o poddaniu się egzekucji.

Po dacie bilansowej w zakresie poszczególnych umów kredytowych ZUE nastąpiły następujące zmiany:

- mBank – Umowa Współpracy - Aneks z dnia 21 lutego 2019 roku zwiększający przyznany sublimit na kredyt obrotowy do 40 000 tys. PLN i zmieniający nazwę umowy na "Ramową"

Dane porównawcze:

Bank	Opis	Kwota kredytu / limitu wg umowy na dzień 31-12-2017	Wykorzystanie na dzień 31-12-2017	Warunki oprocentowania	Termin spłaty
Kredyty w rachunku bieżącym					
mBank S.A.	Kredyt w rachunku bieżącym	5 000	0	WIBOR dla kredytów międzybankowych O/N + marża banku	11-05-2018
Pozostałe kredyty					
mBank S.A. (ii)	Umowa współpracy	50 000	2 500	WIBOR 3M + marża banku	17-07-2020
	w tym:				
	sublimit na gwarancje	50 000	2 500		
	sublimit na kredyty obrotowe	30 000	0		
BGŻ BNP PARIBAS (iv)	Umowa wielocelowej linii kredytowej	170 000	71 553	WIBOR 1M + marża banku	26-10-2018
	w tym:				
	sublimit na gwarancje	170 000	71 553		
	sublimit na kredyty obrotowe	20 000	0		
PEKAO SA (i) (iii)	Umowa o Wielocelowy Limit Kredytowy	100 000	16 810	WIBOR 1M + marża banku	30-11-2018
	w tym:				
	sublimit na gwarancje	100 000	16 810		
	sublimit na kredyty obrotowe	20 000	0		
Razem wykorzystanie z tytułu kredytów			0		
Razem wykorzystanie z tytułu gwarancji			90 863		

6.2. Zarządzanie kapitałem

Spółka dokonuje przeglądu struktury kapitałowej każdorazowo na potrzeby finansowania dużych kontraktów/zamówień.

W ramach przeglądu analizowane są środki własne potrzebne na realizację działalności bieżącej, harmonogram finansowania kontraktu, a także koszt kapitału oraz rodzaje ryzyka związanego z każdą klasą kapitału.

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Długoterminowe i krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania	27 744	19 978
Długoterminowe i krótkoterminowe pozostałe zobowiązania finansowe	36	36
Razem zobowiązania finansowe	27 780	20 014
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	79 404	116 144
Zadłużenie netto	-51 624	-96 130
Kapitał własny	146 242	210 366
Stosunek zadłużenia netto do kapitału własnego	-35,30%	-45,70%

Zadłużenie długo i krótkoterminowe Spółki wskazane powyżej to głównie zobowiązania z tytułu umów leasingu na zakup środków trwałych oraz zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych (leasing zwrotny).

W wyniku większej wartości środków pieniężnych niż sumy zadłużenia na koniec 2018 roku Spółka wykazała ujemne zadłużenie netto.

Do finansowania działalności bieżącej Spółka wykorzystuje środki własne. Dysponuje również limitami kredytowymi, które na dzień bilansowy były wykorzystywane głównie na gwarancje.

Zmiany zobowiązań wynikające z działalności finansowej

Tytuły	01-01-2018	Przepływy niepieniężne			Przekwalifikowanie	31-12-2018
		Przepływy pieniężne (zmiana)	Zmiana z tytułu uzyskania/utruty kontroli	Zmiana z tytułu różnic kursowych		
Długoterminowe kredyty i pożyczki oraz inne źródła finansowania	11 205	0	0	0	3 576	14 781
Długoterminowe pozostałe zobowiązania finansowe	0	0	0	0	0	0
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki oraz inne źródła finansowania	8 773	7 766	0	0	-3 576	12 963
Krótkoterminowe pozostałe zobowiązania finansowe	36	0	0	0		36
Łącznie zobowiązania z tytułu finansowania	20 014	7 766	0	0	0	27 780

6.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Spółka należą:

- leasingi finansowe oraz umowy na finansowanie rzeczowych aktywów trwałych, których celem jest pozyskanie środków na sfinansowanie nakładów inwestycyjnych,
- należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i zobowiązania, a także środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe, które powstają w toku bieżącej działalności Spółki.

Spółka w toku prowadzonej działalności narażona jest na różne rodzaje ryzyka finansowego: ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych, ryzyko cenowe, ryzyko kredytowe oraz ryzyko utraty płynności. Zarząd weryfikuje i ustala zasady zarządzania każdym z wyżej wymienionych ryzyk.

Ryzyko walutowe

W ramach podstawowej działalności operacyjnej Spółka dokonuje również rozliczeń w walutach obcych (przede wszystkim w euro). Zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym odbywa się głównie poprzez mechanizm zabezpieczenia naturalnego, polegającego na zawieraniu umów z kontrahentami w sposób przenoszący na nich ten rodzaj ryzyka. W przypadkach, gdy nie jest to możliwe, ekspozycja walutowa (gdzie jest istotna) jest zabezpieczana na rynku finansowym poprzez wykorzystanie walutowych kontraktów terminowych.

Ryzyko walutowe – wrażliwość na zmiany

W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany kursów walut, na podstawie historycznych zmian wartości oraz na podstawie wiedzy i doświadczenia Spółki w zakresie rynków finansowych, zmiany kursów walut, które są „realnie możliwe”, oszacowane zostały na poziomie -5% / +5% dla kursu EUR/PLN na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego danego okresu na racjonalnie możliwe zmiany kursów walut przy założeniu niezmiennych innych czynników (wpływ na wynik roku oraz aktywa netto jest identyczny).

	Waluta	Wartość nominalna na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2018	
			Deprecjacja złotych	Aprecjacja pozostałych walut
Środki pieniężne	EUR	433	22	-22
	USD	147	7	-7
	HRK	1	0	0
Zobowiązania handlowe i pozostałe	EUR	1 879	-94	94
Należności handlowe i pozostałe	EUR	0	0	0
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto			-65	65
Podatek odroczone			12	-12
Razem			-53	53

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka nie posiadała zabezpieczających walutowych kontraktów terminowych.

Ryzyko stóp procentowych

Ryzyko stóp procentowych występuje głównie w związku z korzystaniem przez Spółkę z usług leasingu i wielocelowych linii kredytowych. Powyższe instrumenty finansowe oparte są o zmienne stopy procentowe i narażają Spółkę na ryzyko zmiany przepływów pieniężnych. Działalność zabezpieczająca podlega regularnej ocenie w celu dostosowania do bieżącej sytuacji stóp procentowych i określonej gotowości poniesienia ryzyka.

Ryzyko stóp procentowych – wrażliwość na zmiany

W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych, na podstawie historycznych zmian wartości oraz na podstawie wiedzy i doświadczenia Spółki w zakresie rynków finansowych, zmiany stóp procentowych, które są „racjonalnie możliwe” oszacowane zostały na dzień 31 grudnia 2018 roku na poziomie -1 / +1 punktów procentowych. Jednocześnie założono równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych na potrzeby kalkulacji wrażliwości na zmiany stóp procentowych.

Poniżej podano wpływ na wynik finansowy danego okresu i aktywa netto według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

	Wartość na dzień bilansowy	Stan na 31-12-2018 roku	
		+100 pb	-100 pb
Długoterminowe kaucje z tytułu umów o budowę (dyskonto):			
– ujęte w aktywach (wartość bieżąca)	9 463	-413	440
– ujęte w zobowiązaniach (wartość bieżąca)	10 721	-432	464
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	79 404	794	-794
Pożyczki udzielone	2 804	28	-28
Kredyty bankowe i pożyczki	0	0	0
Zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych	20 516	-205	205
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	7 228	-72	72
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		-300	359
Podatek odroczony		57	-68
Razem		-243	291

Ryzyko cenowe

Spółka narażona jest na ryzyko cenowe związane ze wzrostem cen najczęściej kupowanych materiałów i surowców, takich jak: beton, kruszywa, elementy ze stali (m.in. słupy dla sieci trakcyjnej tramwajowej, kolejowej i energetyki wysokich napięć, słupy oświetleniowe, szyny, rozjazdy kolejowe) oraz elementy z miedzi i aluminium (m.in. kable energetyczne, liny, drut jezdny) jak również –z racji posiadania dużego parku maszynowego – paliwa płynne (olej napędowy, benzyna).

W wyniku zmian cen materiałów oraz kosztów pracy mogą ulec zmianie ceny usług świadczonych na rzecz Spółki przez firmy podwykonawcze. Ceny w umowach zawartych z inwestorami są stałe przez cały okres realizacji kontraktu (najczęściej od 6 do 36 miesięcy), z kolei umowy z podwykonawcami mogą być zawierane w terminach późniejszych, w miarę postępu poszczególnych prac.

Spółka zabezpiecza się przed ryzykiem cenowym zawierając umowy ramowe na dostawę kluczowych materiałów.

Ryzyko kredytowe

Spółka współpracuje, zarówno w ramach transakcji pieniężnych, jak i kapitałowych z instytucjami finansowymi o wysokiej wiarygodności dążąc do ograniczania koncentracji ryzyka kredytowego. Aktywami finansowymi Spółki, które są narażone na podwyższone ryzyko kredytowe, są należności z tytułu dostaw i usług (z wyłączeniem należności od zamawiających (inwestorów) w ramach inwestycji realizowanych zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych). W Spółce funkcjonują procedury oceny i weryfikacji ryzyka kredytowego związanego z kontraktami zarówno na etapie ofertowym, oraz w trakcie realizacji.

Każdy kontrahent, przed podpisaniem umowy, jest oceniany pod kątem możliwości wywiązania się ze zobowiązań finansowych. W przypadku negatywnej oceny zdolności płatniczych kontrahenta, przystąpienie do kontraktu jest uzależnione co najmniej od ustanowienia adekwatnych zabezpieczeń finansowych lub majątkowych. Ponadto, dąży się, aby w umowach z inwestorami zawierane były klauzule przewidujące prawo do wstrzymania realizacji robót, jeżeli występuje opóźnienie w regulowaniu należności za wykonane usługi. W miarę możliwości tworzy się

również zapisy umowne warunkujące dokonywanie płatności podwykonawcom od wpływu środków pieniężnych od inwestora.

Ryzyko utraty płynności

W celu ograniczania ryzyka utraty płynności, Spółka utrzymuje odpowiednią ilość środków pieniężnych, zawiera umowy o wielocelowe linie kredytowe, które służą jako dodatkowe zabezpieczenie płynności. Do finansowania zakupów inwestycyjnych Spółka wykorzystuje środki własne, kredyty lub długoterminowe umowy leasingu finansowego zapewniając odpowiednią trwałość struktury finansowania dla tego rodzaju aktywów. Zarządzanie płynnością wspomagane jest obowiązującym systemem raportowania prognoz przepływów pieniężnych.

Struktura zapadalności zobowiązań finansowych przedstawiona została w Nocie 7.14. Instrumenty Finansowe.

6.4. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych	79 404	105 144
Lokaty do 3 miesięcy	0	11 000
RAZEM	79 404	116 144

Spadek środków pieniężnych na koniec 2018 roku spowodowany jest zaangażowaniem środków w działalność operacyjną oraz inwestycyjną.

Środki pieniężne na dzień 31 grudnia 2018 roku nie uwzględniają środków pieniężnych na rachunkach powierniczych w kwocie 2 962 tys. PLN. Środki te są środkami należnymi Spółce i konsorcjantom. ZUE nie sprawuje nad tymi środkami pieniężnymi pełnej kontroli i nie może nimi swobodnie dysponować bez zgody konsorcjum, dlatego zdaniem Spółki te środki pieniężne nie spełniają definicji aktywa i nie są prezentowane w bilansie na dzień 31 grudnia 2018 roku. Na dzień 31 grudnia 2017 roku środki pieniężne na rachunkach powierniczych prowadzonych przez ZUE wynosiły 9 998 tys. PLN.

Omówienie pozycji rachunku przepływów pieniężnych

Na wielkość przepływów środków pieniężnych ZUE z działalności operacyjnej na poziomie (-) 21 487 tys. PLN miały głównie wpływ zmiany stanu należności, zobowiązań, wycen kontraktów, kaucji oraz zapasów w związku z realizacją kontraktów budowlanych.

Na przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej w wysokości (-) 17 668 tys. PLN miało w szczególności wpływ nabycie środków trwałych (specjalistyczne maszyny) ze środków własnych i udzielenie pożyczki spółce zależnej.

Na przepływy z działalności finansowej na poziomie 2 384 tys. PLN miało zawarcie umów na leasing zwrotny na specjalistyczny sprzęt oraz spłata zobowiązań wynikających z umów leasingowych.

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	-21 487	16 069
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	-17 668	34 495
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	2 384	4 765
Przepływy pieniężne netto razem	-36 771	55 329
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	116 144	61 207
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	79 404	116 144

W wyniku powyższych zmian stan środków pieniężnych w ZUE zmniejszył się o kwotę 36 740 tys. PLN w stosunku do końca 2017 roku.

7. Pozostałe noty do sprawozdania finansowego

7.1. Rzeczowe aktywa trwałe

Wartość brutto	Grunty własne	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2018 roku	0	24 576	45 960	67 095	2 069	139 700	3 202	3 705	146 607
Zwiększenie stanu	0	47	7 331	19 474	114	26 966	10 747	945	38 658
Korekta prezentacyjna	0	11	0	-11	0	0	0	0	0
Przekazanie na środki trwałe	0	0	0	0	0	0	13 647	4 650	18 297
Zbycie/Likwidacja	0	0	2 023	1 180	36	3 239	0	0	3 239
Stan na 31 grudnia 2018 roku	0	24 634	51 268	85 378	2 147	163 427	302	0	163 729

Umorzenie	Grunty własne	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2018 roku	0	7 710	20 567	24 643	1 683	54 603	0	0	54 603
Eliminacja wskutek zbycia składników majątku	0	0	1 524	938	35	2 497	0	0	2 497
Koszty amortyzacji	0	788	3 164	5 740	116	9 808	0	0	9 808
Stan na 31 grudnia 2018 roku	0	8 498	22 207	29 445	1 764	61 914	0	0	61 914

Wartość bilansowa	Grunty własne	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2018 roku	0	16 866	25 393	42 452	386	85 097	3 202	3 705	92 004
Stan na 31 grudnia 2018 roku	0	16 136	29 061	55 933	383	101 513	302	0	101 815

Spółka nie dokonywała odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości w okresie sprawozdawczym.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość zobowiązań zaciągniętych w celu nabycia rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 523 tys. PLN. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość bilansowa brutto, w pełni zamortyzowanych, rzeczowych aktywów trwałych, a będących nadal w użytkowaniu wyniosła 13 122 tys. PLN.

Aktywa stanowiące zabezpieczenie

Rzeczowe aktywa trwałe, które stanowią zabezpieczenie umów bankowych zostały opisane w nocie 7.22. Zobowiązania Spółki wynikające z leasingu finansowego oraz zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych (ujęte w nocie 6.1) zostały zabezpieczone tytułem własności leasingodawcy do aktywów wynajmowanych w ramach leasingu (środki transportu, maszyny i urządzenia).

Dane porównawcze:

Wartość brutto	Grunty własne	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2017 roku	0	24 542	46 704	50 854	1 949	124 049	518	2 967	127 534
Zwiększenie stanu	0	34	219	16 945	148	17 346	4 010	3 705	25 061
Przekazanie na środki trwałe	0	0	0	0	0	0	1 326	2 967	4 293
Zbycie/Likwidacja	0	0	963	704	28	1 695	0	0	1 695
Stan na 31 grudnia 2017 roku	0	24 576	45 960	67 095	2 069	139 700	3 202	3 705	146 607

Umorzenie	Grunty własne	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2017 roku	0	6 920	18 207	20 509	1 563	47 199	0	0	47 199
Eliminacja wskutek zbycia składników majątku	0	0	713	614	24	1 351	0	0	1 351
Koszty amortyzacji	0	790	3 073	4 748	144	8 755	0	0	8 755
Stan na 31 grudnia 2017 roku	0	7 710	20 567	24 643	1 683	54 603	0	0	54 603

Wartość bilansowa	Grunty własne	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2017 roku	0	17 622	28 497	30 345	386	76 850	518	2 967	80 335
Stan na 31 grudnia 2017 roku	0	16 866	25 393	42 452	386	85 097	3 202	3 705	92 004

7.2. Nieruchomości inwestycyjne

Wartość brutto	Grunty własne	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2018 roku	126	5 228	7 397	0	0	0	12 751
Zwiększenie stanu	0	0	12	0	0	0	12
Utrata wartości	0	0	0	0	0	0	0
Zbycie/Likwidacja	0	0	0	0	0	0	0
Stan na 31 grudnia 2018 roku	126	5 228	7 409	0	0	0	12 763

Umorzenie	Grunty własne	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2018 roku	0	1 505	2 151	0	0	0	3 656
Eliminacja wskutek zbycia składników majątku	0	0	0	0	0	0	0
Koszty amortyzacji	0	172	293	0	0	0	465
Stan na 31 grudnia 2018 roku	0	1 677	2 444	0	0	0	4 121

Wartość bilansowa	Grunty własne	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2018 roku	126	3 723	5 246	0	0	0	9 095
Stan na 31 grudnia 2018 roku	126	3 551	4 965	0	0	0	8 642

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nieruchomości inwestycyjne obejmowały następujące nieruchomości:

- nieruchomość położona w Kościelisku (działki nr 2001 i 2491),
- nieruchomość położona w Poznaniu (działka nr 2/1)

Wszystkie nieruchomości inwestycyjne Spółki stanowią jej własność lub są w użytkowaniu wieczystym.

W 2018 roku Spółka nie rozwiązała odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości. Łączna wartość odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości na nieruchomość inwestycyjną wynosi 1 770 tys. PLN.

Nieruchomości inwestycyjne zostały wycenione wg modelu ceny nabycia, pomniejszonej o odpisy aktualizujące. Przychody z wynajmu nieruchomości inwestycyjnych wynosiły 375 tys. PLN w 2018 roku (379 tys. PLN w 2017 roku). Koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnej wynosiły 821 tys. PLN w 2018 roku (790 tys. PLN w 2017 roku).

Dane porównawcze:

Wartość brutto	Grunty własne	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2017 roku	126	5 228	5 186	0	0	0	10 540
Zwiększenie stanu	0	0	11	0	0	0	11
Utrata wartości	0	0	-2 200	0	0	0	-2 200
Zbycie/Likwidacja	0	0	0	0	0	0	0
Stan na 31 grudnia 2017 roku	126	5 228	7 397	0	0	0	12 751

Umorzenie	Grunty własne	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2017 roku	0	1 333	1 858	0	0	0	3 191
Eliminacja wskutek zbycia składników majątku	0	0	0	0	0	0	0
Koszty amortyzacji	0	172	293	0	0	0	465
Stan na 31 grudnia 2017 roku	0	1 505	2 151	0	0	0	3 656

Wartość bilansowa	Grunty własne	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2017 roku	126	3 895	3 328	0	0	0	7 349
Stan na 31 grudnia 2017 roku	126	3 723	5 246	0	0	0	9 095

7.3. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka nie posiadała aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

7.4. Wartości niematerialne

Struktura wartości niematerialnych:

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	190	557
- oprogramowanie komputerowe	190	557
Inne wartości niematerialne, w tym	7 925	8 037
- prawo użytkowania wieczystego	7 925	8 037
Razem	8 115	8 594

Tabela ruchu wartości niematerialnych:

	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Inne WNIP - oprogramowanie	Razem
Wartość brutto			
Stan na 1 stycznia 2018 roku	9 038	3 912	12 950
Zwiększenie stanu	0	8	8
Zbycie/Likwidacja	0	0	0
Stan na 31 grudnia 2018 roku	9 038	3 920	12 958
Umorzenie i utrata wartości			
Stan na 1 stycznia 2018 roku	1 001	3 355	4 356
Koszty amortyzacji	112	375	487
Zbycie/Likwidacja	0	0	0
Stan na 31 grudnia 2018 roku	1 113	3 730	4 843
Wartość bilansowa			
Stan na 1 stycznia 2018 roku	8 037	557	8 594
Stan na 31 grudnia 2018 roku	7 925	190	8 115

Dane porównawcze:

	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Inne WNIP - oprogramowanie	Razem
Wartość brutto			
Stan na 1 stycznia 2017 roku	9 038	3 906	12 944
Zwiększenie stanu	0	8	8
Zbycie/Likwidacja	0	2	2
Stan na 31 grudnia 2017 roku	9 038	3 912	12 950
Umorzenie i utrata wartości			
Stan na 1 stycznia 2017 roku	890	2 935	3 825
Koszty amortyzacji	111	422	533
Zbycie/Likwidacja	0	2	2
Stan na 31 grudnia 2017 roku	1 001	3 355	4 356
Wartość bilansowa			
Stan na 1 stycznia 2017 roku	8 148	971	9 119
Stan na 31 grudnia 2017 roku	8 037	557	8 594

W 2018 i 2017 roku Spółka nie dokonywała odpisów aktualizacyjnych z tytułu trwałej utraty wartości.

7.5. Wartość firmy

Według kosztu	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Wartość firmy PRK	31 172	31 172
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	31 172	31 172

W dniu 20 grudnia 2013 roku nastąpiło prawne połączenie ZUE z PRK. Objęcie kontroli w PRK przez ZUE nastąpiło w 2010 roku.

Wartość firmy w kwocie 31 172 tys. PLN oraz Prawa Wieczystego Użytkowania Gruntów (różnica w wartości godziwej aktywów netto na dzień przejęcia) w kwocie 15 956 tys. PLN (skorygowane o aktywo na podatek odroczone) ujawnione w jednostkowym sprawozdaniu finansowym na dzień połączenia były obliczone na dzień objęcia kontroli nad spółką zależną PRK przez ZUE w 2010 roku i wynikają ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Zmiany udziałowe w wyniku połączenia zostały ujęte jako zmiany kapitałowe.

Połączenie ZUE i PRK było połączeniem jednostek pod wspólną kontrolą.

Wartość firmy w całości przypisana jest do segmentu działalności budowlanej.

Roczny test utraty wartości

Test przeprowadzono w oparciu o model przepływów pieniężnych (FCFF) w pięcioletnim horyzoncie czasowym. Zgodnie z przyjętymi w Spółce zasadami wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne na potrzeby szacunku przyjęto wg wartości użytkowej.

Wartość odzyskiwalną ustalono metodą bieżącej wartości przyszłych (zdyskontowanych) przepływów pieniężnych. Stopa średnio ważonego kosztu kapitału uwzględniająca prognozowaną strukturę i koszt finansowania oraz ryzyka rynkowe przyjęto na poziomie 8,2 %.

Biorąc pod uwagę między innymi uwarunkowania zewnętrzne, mające wpływ na długotrwałe utrzymywanie się kapitalizacji Spółki na poziomie poniżej wartości bilansowej, na dzień 31 grudnia 2018 Spółka przeprowadziła testy na utratę wartości aktywów Spółki.

Wynik przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2018 roku zgodnie z MSR 36 Utrata wartości aktywów, testów na utratę wartości wskazał brak ryzyka utraty bilansowej wartości aktywów Spółki.

Wrażliwość na zmiany założeń

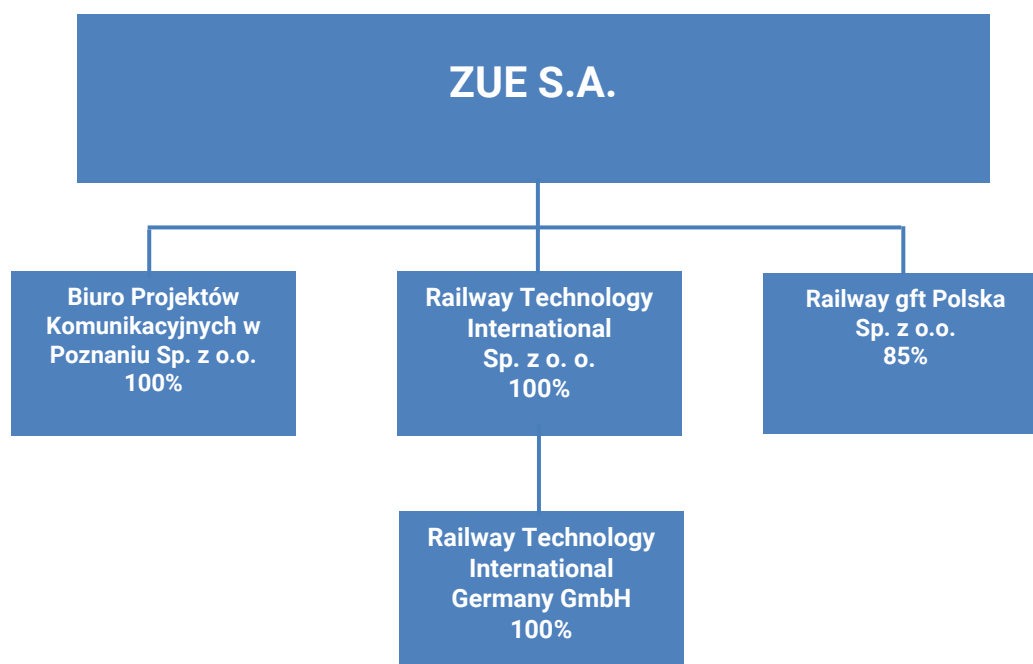
W przypadku oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, kierownictwo jest przekonane, iż żadna racjonalnie możliwa zmiana jakiegokolwiek kluczowego założenia wyceny nie spowoduje, że wartość bilansowa tego ośrodka znacząco przekroczy jego wartość odzyskiwalną.

7.6. Inwestycje w jednostkach podporządkowanych

Informacje o podmiotach zależnych Spółki

Na dzień bilansowy ZUE posiada inwestycje w spółkach zależnych. Grupa Kapitałowa powstała w dniu 6 stycznia 2010 roku (data nabycia od Skarbu Państwa 85% akcji w kapitale zakładowym Przedsiębiorstwa Robót Komunikacyjnych w Krakowie S.A.).

Struktura Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień przyjęcia niniejszego sprawozdania przedstawiała się następująco:

Podmiotami zależnymi Emitenta na dzień bilansowy są:

Spółka zależna – Biuro Projektów Komunikacyjnych w Poznaniu Sp. z o.o. została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 15 czerwca 2009 roku w Kancelarii Notarialnej w Krakowie, Rynek Główny 30 (Rep. A Nr 5322/2009). Siedzibą jednostki jest Poznań. Aktualnie spółka jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie Rejonowym Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, VIII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000332405.

Spółka zależna – Railway gft Polska Sp. z o.o. została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 21 października 2014 roku w Kancelarii Notarialnej w Krakowie, ul. Lubicz 3 (Rep. A Nr 3715/2014). Siedzibą jednostki jest Kraków. Aktualnie spółka jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000532311.

Spółka zależna – Railway Technology International Sp. z o.o. została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 20 lipca 2011 roku w Kancelarii Notarialnej w Warszawie, al. Jerozolimskie 29/26 (Rep. A Nr 2582/2011). Siedzibą jednostki jest Kraków. Aktualnie spółka jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie Rejonowym dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000397032.

Spółka zależna (pośrednio poprzez RTI) – Railway Technology International Germany GmbH została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 8 maja 2012 roku w Kancelarii Notarialnej w Radebeul w Niemczech, Rathenaustrasse 6 (Nr 1090/2012). Siedzibą jednostki jest Görlitz, Niemcy.

Czas trwania działalności poszczególnych jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieograniczony. Sprawozdania finansowe wszystkich jednostek podporządkowanych sporządzone zostały za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie Jednostki Dominującej, przy zastosowaniu spójnych zasad rachunkowości. Rokiem obrotowym dla Jednostki Dominującej oraz spółek wchodzących w skład Grupy jest rok kalendarzowy.

Nazwa jednostki	Podstawowa działalność	Miejsce rejestracji i prowadzenia działalności	Udziały %		Wartość wg kosztu historycznego	
			Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Railway GFT Polska Sp. z o.o.	Działalność handlowa	Kraków	85%	70%	221	210
Biuro Projektów Komunikacyjnych w Poznaniu Sp. z o.o.	Tworzenie kompleksowych dokumentacji projektowych	Poznań	100%	100%	8 762	8 762
Railway Technology International Sp. z o.o.	Działalność holdingowa	Kraków	100%	51%	176	118
Razem inwestycje w jednostkach podporządkowanych					9 159	9 090
Odpis na udziały BPK Poznań (narastająco)					8 762	8 762
Odpis na udziały RTI (narastająco)					176	118
Razem inwestycje w jednostkach podporządkowanych z uwzględnieniem odpisów					221	210

ZUE jest uprawniona do kierowania polityką finansową i operacyjną BPK Poznań i Railway gft w związku z faktem, iż jest posiadaczem odpowiednio 100% i 85% udziałów w tych spółkach.

Spółka sporządziła skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres zakończony 31 grudnia 2018, które zostało zatwierdzone w dniu 27 marca 2019 roku. Jednostką Dominującą dla całej Grupy jest ZUE.

7.7. Pozostałe aktywa finansowe

Na dzień 31 grudnia 2018 i na dzień 31 grudnia 2017 Spółka nie posiadała pozostałych aktywów finansowych.

7.8. Pozostałe aktywa

	Obrotowe	
	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Rozliczenia międzyokresowe czynne	752	772
Inne należności	12	137
Razem	764	909

Na wartość krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych czynnych składają się głównie pozycje ubezpieczeń majątkowych.

7.9. Pożyczki udzielone

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Pożyczki udzielone podmiotom powiązanym	2 863	66
Pożyczki udzielone innym podmiotom	288	279
Odpisy z tytułu utraty wartości	-347	-335
Razem	2 804	10

Pożyczki udzielone zawierają kapitał i odsetki naliczone na dzień bilansowy. W okresie sprawozdawczym Spółka udzieliła pożyczkę spółce powiązanej o charakterze celowym w kwocie 3 200 tys. PLN. Spółka ta okresie sprawozdawczym dokonała częściowej spłaty kapitału wraz z odsetkami.

7.10. Zapasy

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Towary, materiały i surowce	36 578	23 706
Produkcja w toku	534	334
Wyroby gotowe	199	199
Razem	37 311	24 239

Wzrost zapasów jest efektem gromadzenia zapasów na realizowanych kontraktach. Zakupy materiałów strategicznych takich jak kruszywo, podkłady kolejowe, szyny czy rozjazdy są zabezpieczone przez podpisywanie długoterminowych umów ramowych. Zakup ww. materiałów, jest elementem strategii obniżającej ryzyko wzrostu cen w sytuacji ograniczonej podaży w okresie kumulacji realizacji robót kolejowych w najbliższych latach.

7.11. Pozostałe zobowiązania finansowe

	Bieżące	
	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Zobowiązania z tytułu dywidend	36	36
Razem	36	36

7.12. Pozostałe zobowiązania

	Długoterminowe	
	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Pozostałe zobowiązania	70	350
Razem	70	350

Pozostałe zobowiązania długoterminowe w wysokości 70 tys. PLN (w 2017 roku 350 tys. PLN) wynikają z zakupu nieruchomości od spółki zależnej.

7.13. Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych

Począwszy od dnia 1 stycznia 2013 roku, w związku ze zmianami wprowadzonymi do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” Spółka ujmuje zyski i straty aktuarialne w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Odprawy emerytalno-rentowe wypłacane są pracownikom w przypadku odejścia na rentę lub emeryturę. Należna kwota odprawy jest iloczynem podstawy wymiaru odprawy z dnia nabycia uprawnienia do wypłaty i odpowiedniego współczynnika, rosnącego wraz ze stażem pracy danego pracownika.

Ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych:

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Odprawy emerytalno – rentowe, w tym:	1 082	953
– wartość bieżąca zobowiązania na dzień bilansowy	1 082	953
– zyski / (straty) aktuarialne nieujęte na dzień bilansowy	0	0
– koszty przeszłego zatrudnienia nieujęte na dzień bilansowy	0	0
Zobowiązania wobec pracowników	0	0
Świadczenia pracownicze	22 057	16 087
– rezerwa na niewykorzystane urlopy	4 519	4 063
– rezerwa na premie	9 107	5 959
– wynagrodzenia	4 289	3 126
– świadczenia ZUS, inne	4 142	2 939
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych ogółem	23 139	17 040
w tym:		
– część długoterminowa	1 036	856
– część krótkoterminowa	22 103	16 184

Główne założenia aktuarialne przyjęte do wyliczenia zobowiązań z tytułu odpraw emerytalno-rentowych

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Stopa dyskonta	2,73%	3,27%
Przewidywany przyszły wzrost wynagrodzeń	2,5%	2,5%

Odprawy emerytalno-rentowe

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Wartość bieżąca zobowiązania na początek okresu	953	813
Koszty odsetek	29	27
Koszty bieżącego zatrudnienia	98	83
Koszty przeszłego zatrudnienia	0	0
Wypłacone świadczenia	-90	-89
(Zyski) / straty aktuarialne	92	119
Wartość bieżąca zobowiązania na koniec okresu	1 082	953

Obciążenia w sprawozdaniu z całkowitych dochodów z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych przedstawiają się następująco:

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Koszty bieżącego zatrudnienia	98	83
Koszty odsetek	29	27
(Zyski) / straty aktuarialne do ujęcia w okresie	92	119
Koszty przeszłego zatrudnienia	0	0
Koszty ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	219	229
Kwota ujęta w zysku lub stracie	127	110
Kwota ujęta w pozostałych całkowitych dochodach (bez podatku odroczonego)	92	119
	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Zyski (straty) aktuarialne dotyczące programów określonych świadczeń	92	119
Podatek odroczonego	-17	-23
Kwota ujęta w pozostałych całkowitych dochodach	75	96

Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe tworzona jest na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego.

Analiza wrażliwości rezerw

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości rezerw na świadczenia pracownicze wg stanu na 31 grudnia 2018 roku, na kluczowe parametry modelu aktuarialnego. Pierwszy wiersz tabeli pokazuje wyjściowe rezerwy. Pozostałe wiersze przedstawiają, jak zmiana danego parametru modelu aktuarialnego wpływa na kwoty rezerw.

PARAMETR / ŚWIADCZENIE	odprawa emerytalna	odprawa rentowa	razem
wyjściowe kwoty rezerw	1 018	64	1 082
współczynnik rotacji -1,0%	1 046	67	1 113
współczynnik rotacji +1,0%	993	62	1 055
prawdopodobieństwo przejścia na rentę -0,5	1 023	54	1 077
prawdopodobieństwo przejścia na rentę +0,5	1 014	75	1 089
techniczna stopa dyskontowa -1,00%	1 110	68	1 178
techniczna stopa dyskontowa +1,00%	939	61	1 000
wzrosty podstaw	0	0	0
wynagrodzenie w Firmie -1,0%	938	61	999
wynagrodzenie w Firmie +1,0%	1 109	68	1 177

7.14. Instrumenty finansowe

Poniżej przedstawiono wartości bilansowe wszystkich instrumentów finansowych Spółki, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

Stan na 31 grudnia 2018 roku

Klasy instrumentów finansowych	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez:		Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
		Wynik finansowy	Inne całkowite dochody		
Kaucje z tytułu umów o budowę (przed dyskontem)	13 418	0	0	0	20 215
Należności z tytułu dostaw i usług	183 411	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania finansowe	0	0	0	0	36
Pożyczki udzielone	2 804	0	0	0	0
Srodki pieniężne i ich ekwiwalenty	79 404	0	0	0	0
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	0	0	0	0	27 744
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0	0	0	0	174 985
Ogółem	279 037	0	0	0	222 980

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym Spółka dokonała klasyfikacji instrumentów finansowych zgodnie z MSSF 9 obowiązującym od dnia 1 stycznia 2018 roku przyjmując metodę retrospektywną zmodyfikowaną, bez przekształcania danych porównawczych.

Stan na 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZIS	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZIS	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
Należności z tytułu dostaw i usług	0	0	103 145	0	0
Należności budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	0	0	0	0	0
Dłużne instrumenty finansowe - obligacje bankowe	0	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania finansowe	0	0	0	0	36
Pożyczki udzielone	0	0	10	0	0
Srodki pieniężne i ich ekwiwalenty	0	116 144	0	0	0
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	0	0	0	0	19 978
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0	0	0	0	86 200
Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	0	0	0	0	15 538
Ogółem	0	116 144	117 322	0	135 112

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wycenianych według zamortyzowanego kosztu (przed dyskontem)

	Stan na
	31-12-2018
Struktura wiekowa	
– poniżej 1 roku	196 024
– od 1 do 3 lat	20 114
– od 3 do 5 lat	2 084
– powyżej 5 lat	4 758
Ogółem	222 980

	Stan na
	31-12-2017
Struktura wiekowa	
– poniżej 1 roku	117 114
– od 1 do 3 lat	14 178
– od 3 do 5 lat	2 237
– powyżej 5 lat	1 583
Ogółem	135 112

Instrumenty pochodne

W 2018 i 2017 roku Spółka nie zawierała transakcji na instrumentach pochodnych.

7.15. Transakcje z jednostkami powiązanymi

Transakcje handlowe

W roku obrotowym wystąpiły następujące transakcje handlowe pomiędzy stronami powiązanymi:

	Należności		Zobowiązania	
	Stan na		Stan na	
	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2017
Railway gft	60	178	3 745	4 919
BPK Poznań	1 315	1 351	3 038	1 329
RTI	0	0	0	0
RTI Germany	0	0	0	0
Wiesław Nowak	0	0	0	0
Ogółem	1 375	1 529	6 783	6 248

	Przychody		Zakupy	
	Okres zakończony		Okres zakończony	
	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2017
Railway gft	365	439	11 744	32 776
BPK Poznań	572	555	8 456	2 470
RTI	3	3	0	0
RTI Germany	0	0	0	0
Wiesław Nowak	0	0	0	468
Ogółem	940	997	20 200	35 714

	Pożyczki udzielone		Przychody finansowe z tytułu odsetek od pożyczek	
	Stan na		Okres zakończony	
	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2017
Railway gft	2 783	0	97	0
BPK Poznań	0	0	0	0
RTI	21	10	1	0
RTI Germany	59	56	1	1
Wiesław Nowak	0	0	0	0
Ogółem	2 863	66	99	1

W okresie sprawozdawczym ZUE oraz jednostki zależne nie zawierały transakcji z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe.

W okresie sprawozdawczym ZUE dokonała z podmiotami powiązanymi następujących transakcji sprzedaży w zakresie:

- o Czyszczeń za wynajmem pomieszczeń wraz z mediami i usługami telefonicznymi,
- o Usług finansowych.

W okresie sprawozdawczym ZUE dokonała z podmiotami powiązanymi transakcji zakupu w zakresie:

- o Zakupu materiałów stosowanych przy budowie i remontach torowisk,
- o Usług projektowych,
- o Usług poligraficznych,

W okresie sprawozdawczym ZUE dokonywała transakcji:

- o sprzedaży do RTI w zakresie wynajmu pomieszczeń na podstawie umowy najmu lokalu użytkowego zawartej w dniu 31 grudnia 2015 roku,
- o sprzedaży do BPK Poznań w zakresie wynajmu pomieszczeń na podstawie umowy najmu zawartej w dniu 1 października 2015 roku oraz na podstawie umowy najmu lokalu zawartej w dniu 7 kwietnia 2010 roku wraz z późniejszymi aneksami,
- o sprzedaży do Railway gft w zakresie wynajmu pomieszczeń na podstawie umowy najmu lokalu użytkowego zawartej w dniu 10 sierpnia 2017 roku (z datą obowiązywania od dnia 1 października 2017 roku).

W dniu 24 stycznia 2018 roku, pomiędzy ZUE a Railway gft została zawarta umowa pożyczki, na mocy której Railway gft otrzymała pożyczkę o charakterze celowym w kwocie 3 200 tys. PLN z terminem spłaty do dnia 31 marca 2019 roku. Wpłata pożyczki nastąpiła w dniu 25 stycznia 2018 roku. Przedmiotowa umowa

dopuszczała możliwość spłaty pożyczki w transzach. RGFT skorzystała z w/w możliwości i w okresie sprawozdawczym dokonała częściowej spłaty kapitału wraz z odsetkami.

W dniu 10 kwietnia 2018 roku, pomiędzy Wiesławem Nowakiem a ZUE została zawarta umowa sprzedaży, na mocy której Wiesław Nowak sprzedał posiadane w spółce RTI udziały za kwotę 58 tys. PLN.

W dniu 13 kwietnia 2018 roku, pomiędzy ZUE a RTI została zawarta umowa pożyczki, na mocy której RTI otrzymała pożyczkę o charakterze celowym w kwocie 10 tys. PLN z terminem spłaty do dnia 20 grudnia 2018 roku. Wypłata pożyczki nastąpiła w dniu 20 kwietnia 2018 roku.

W dniu 19 czerwca 2018 roku, pomiędzy ZUE a RTI Germany został zawarty aneks do umowy pożyczki z dnia 31 maja 2016 roku, wydłużający termin spłaty pożyczki wraz z oprocentowaniem do dnia 20 czerwca 2019 roku.

W dniu 20 grudnia 2018 roku, pomiędzy ZUE z RTI został zawarty aneks obejmujący swoją treścią: umowę pożyczki z dnia 26 maja 2017 roku, umowę pożyczki z dnia 7 grudnia 2017 roku oraz umowę pożyczki z dnia 13 kwietnia 2018 roku. Przedmiotowy aneks wydłuża termin spłaty każdej z w/w pożyczek na dzień 20 grudnia 2019 roku.

W dniu 7 stycznia 2019 roku, pomiędzy ZUE a RTI Germany została zawarta umowa pożyczki, na mocy której RTI Germany otrzymała pożyczkę o charakterze celowym w kwocie 4 tys. EUR z terminem spłaty do dnia 20 grudnia 2019 roku. Wypłata pożyczki nastąpiła w dniu 11 stycznia 2019 roku.

ZUE jest spółką wiodącą w Grupie ZUE, w razie potrzeby udziela poręczeń za jednostki zależne. Poręczenia te stanowią dodatkowe zabezpieczenie umów kredytowych oraz gwarancji udzielanych spółkom zależnym. Łączna wartość poręczeń, o których mowa powyżej na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 20 951 tys. PLN. ZUE otrzymuje wynagrodzenie za udzielenie poręczeń.

W dniu 26 lutego 2019 roku, pomiędzy ZUE a BPK Poznań została zawarta umowa pożyczki, na mocy której BPK Poznań otrzymała pożyczkę o charakterze celowym w kwocie 300 tys. PLN. Termin spłaty został określony na 36 miesięcy licząc od dnia wypłaty środków pieniężnych. Do dnia publikacji niniejszego sprawozdania, środki nie były jeszcze wypłacone.

7.16. Wskazanie postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej według stanu na dzień sporządzenia niniejszego raportu

Toczące się postępowania sądowe są związane z działalnością operacyjną Spółki. Sprawy sądowe zostały szczegółowo opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

7.17. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

Spółka na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku nie rozpoznała istotnych i policzalnych ryzyk podatkowych.

7.18. Wynagrodzenia członków naczelnego kierownictwa

Wynagrodzenia Członków Zarządu i pozostałych członków naczelnego kierownictwa w roku obrotowym przedstawiały się następująco:

	Okres	Wynagrodzenie	Okres	Wynagrodzenie
Zarząd				
Wiesław Nowak	01.2018-12.2018	1 334	01.2017-12.2017	1 190
Anna Mroczek	01.2018-12.2018	637	01.2017-12.2017	520
Jerzy Czeremuga	01.2018-12.2018	568	01.2017-12.2017	437
Maciej Nowak	01.2018-12.2018	618	01.2017-12.2017	518
Marcin Wiśniewski	01.2018-12.2018	544	01.2017-12.2017	462
Prokurenci				
Barbara Nowak	01.2018-12.2018	nie dotyczy	01.2017-5.06.2017	125
Magdalena Lis	01.2018-12.2018	410	6.06.2017-12.2017	132
Rada Nadzorcza				
Mariusz Szubra	01.2018-12.2018	12	01.2017-12.2017	12
Magdalena Lis	01.2018-12.2018	nie dotyczy	01.2017-5.06.2017	94
Barbara Nowak	01.2018-12.2018	204	6.06.2017-12.2017	144
Bogusław Lipiński	01.2018-12.2018	12	01.2017-12.2017	49
Piotr Korzeniowski	01.2018-12.2018	12	01.2017-12.2017	12
Michał Lis	01.2018-12.2018	154	01.2017-12.2017	116
Razem		4 505		3 811

Wynagrodzenia Członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza, natomiast płace kadry kierowniczej najwyższego szczebla określa Prezes Zarządu będący jednocześnie głównym akcjonariuszem Spółki, w zależności od wyników uzyskanych przez poszczególne osoby oraz od trendów rynkowych.

Wynagrodzenia Pani Barbary Nowak oraz Pana Michała Lisa są wynagrodzeniami z tytułu umowy o pracę powiększonymi o wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej.

Na dzień bilansowy w ZUE SA nie występują zobowiązania wynikające z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze dla byłych osób zarządzających i nadzorujących.

7.19. Informacja dotycząca dywidendy

24 kwietnia 2018 roku Zarząd ZUE podjął uchwałę w sprawie rekomendowania Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu Spółki przeznaczenia zysku netto za rok obrotowy 2017 w wysokości 839 tys. PLN w całości na kapitał zapasowy. Rada Nadzorcza ZUE pozytywnie zaopiniowała ww. rekomendację Zarządu ZUE.

5 czerwca 2018 roku odbyło się Zwyczajne Walne Zgromadzenie ZUE S.A., które podjęło uchwałę w sprawie przeznaczenia zysku netto za rok obrotowy 2017 zgodnie z ww. rekomendacją Zarządu ZUE.

7.20. Umowy leasingu operacyjnego

Spółka jako leasingobiorca

Leasing operacyjny dotyczy prawa wieczystego użytkowania nieruchomości:

- niezabudowanej położonej w Krakowie obręb 25 stanowiącej działki nr 121/1, 121/3, 121/4, 122/1, 122/2, 137/2, 162/1, 162/5 – KW nr KR1P/00204399/8 i KR1P/00199773/5,
- zabudowanej położonej w Krakowie obręb 4 stanowiącej działki nr 527/26 – KW nr 185225,
- niezabudowanej położonej w Kościelisku stanowiącej działki nr 2001, 2491 – KW nr 10662 i 10740,
- zabudowanej położonej w Poznaniu stanowiącej działkę nr 2/1 - KW PO1P/00114066/6.

Warunki leasingu

Dla nieruchomości gruntowej położonej w Krakowie w obrębie 25 oznaczonej jako działki nr 121/1, 121/3, 121/4, 122/1, 122/2, 137/2, 162/1, 162/5 została ustalona roczna opłata za użytkowanie wieczyste w wysokości 163 tys. PLN. Prawo użytkowania wieczystego do 2089 roku.

Dla nieruchomości gruntowej położonej w Krakowie w obrębie 4 oznaczonej jako działki nr 527/26 została ustalona roczna opłata za użytkowanie wieczyste w wysokości 95 tys. PLN. Prawo użytkowania wieczystego do 2089 roku.

Dla nieruchomości gruntowej położonej w Kościelisku oznaczonej jako działki nr 2001 i 2491 została ustalona roczna opłata za użytkowanie wieczyste w wysokości 84 tys. PLN. Prawo użytkowania wieczystego do 2089 roku.

Dla nieruchomości gruntowej położonej w Poznaniu oznaczonej jako działkę nr 2/1 została ustalona roczna opłata za użytkowanie wieczyste w wysokości 23 tys. PLN. Prawo użytkowania wieczystego do 2089 roku.

Płatności ujęte w kosztach

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Minimalne opłaty za prawo wieczystego użytkowania gruntu	366	366
Razem	366	366

Zobowiązania z tytułu opłat za wieczyste użytkowanie gruntu

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Do 1 roku	366	366
Od 1 roku do 5 lat	1 464	1 464
Ponad 5 lat	24 150	24 516
Razem	25 980	26 346

7.21. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na 31 grudnia 2017 roku nie było umów zawartych w związku z realizacją nakładów inwestycyjnych.

7.22. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Aktywa warunkowe

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
gwarancje	70 125	36 309
weksle	7 470	6 756
Razem	77 595	43 065

Aktywa warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń obejmują wystawione przez banki i towarzystwa ubezpieczeniowe na rzecz ZUE gwarancje, które stanowią zabezpieczenie roszczeń ZUE w stosunku do tych podmiotów z tytułu podwykonawstwa usług budowlanych oraz na zabezpieczenie zwrotu otrzymanych zaliczek.

Zobowiązania warunkowe

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
gwarancje	587 879	477 103
poręczenia	24 951	18 421
weksle	342 424	317 684
hipoteki	54 259	54 259
zastawy	19 927	13 048
Razem	1 029 440	880 515

Zobowiązania warunkowe z tytułu gwarancji na rzecz innych jednostek to przede wszystkim gwarancje wadialne, należytego wykonania i usunięcia wad i usterek, płatności, zwrotu zaliczki, wystawione przez towarzystwa ubezpieczeniowe i banki na rzecz kontrahentów Spółki na zabezpieczenie ich roszczeń w stosunku do Spółki, głównie z tytułu umów budowlanych oraz handlowych. Towarzystwom ubezpieczeniowym i bankom przysługuje roszczenie zwrotne z tego tytułu wobec Spółki.

Zobowiązania warunkowe z tytułu poręczeń stanowią zabezpieczenie kredytów i gwarancji, które ZUE jako Jednostka Dominująca w Grupie poręczyła za spółki z Grupy na rzecz banków i towarzystw ubezpieczeniowych.

Wystawione weksle własne stanowią zabezpieczenie spłaty zobowiązań wobec banków oraz wobec strategicznych klientów.

Hipoteki stanowią dodatkowe zabezpieczenie umów kredytowych zawartych z mBank SA oraz umowy ubezpieczeniowej zawartej z PZU SA.

Zastawy Rejestrowe ustanowione zostały w związku z podpisaniem Aneksów z Bankami BGŻ BNP PARIBAS oraz PEKAO zwiększających przyznane limity gwarancyjne oraz umową o limit gwarancyjny zawartą z BGK. Przedmiotami zastawów rejestrowych są m.in. wagony, palownica i pociąg sieciowy.

7.23. Działalność zaniechana

W okresie sprawozdawczym 2018 roku oraz w okresie porównywalnym nie wystąpiła działalność zaniechana w rozumieniu MSSF 5.

8. Pozostałe noty objaśniające

8.1. Platforma zastosowanych Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej

8.1.1. Oświadczenie o zgodności

Sprawozdanie finansowe Spółki obejmujące rok zakończony 31 grudnia 2018 roku oraz dane porównywalne za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, zostały sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską (UE).

8.1.2. Standardy i interpretacje zastosowane po raz pierwszy w okresie sprawozdawczym

Następujące zmiany do istniejących standardów wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzą w życie po raz pierwszy w roku 2018:

- **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - zatwierdzony w UE w dniu 22 listopada 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** oraz zmiany do MSSF 15 „Data wejścia w życie MSSF 15” - zatwierdzony w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).
- **Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”** – Zastosowanie **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** wraz z **MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”** (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy),
- **Wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 2 „Płatności na bazie akcji”** – Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** będące częścią „Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy”** będące częścią „Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe”** (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”** – Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnej (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).

Wpływ standardów MSSF 9 i MSSF 15 został opisany w punkcie 8.1.5.

Pozostałe nowe standardy oraz zmiany do standardów wskazane powyżej nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

8.1.3. Standardy i Interpretacje opublikowane i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe ZUE nie zastosowała następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie:

- **MSSF 16 „Leasing”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** – „Opcja przedpłaty z ujemną kompensatą” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego”** (mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 28 „Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),

- **Zmiany do MSR 19 „Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu”** (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017** (mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie).

Spółka postanowiła nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania powyższych nowych standardów oraz zmian do istniejących standardów.

Zdaniem Spółki, za wyjątkiem MSSF 16, pozostałe zmiany do standardów oraz interpretacje wskazane powyżej nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki. Wpływ standardu MSSF 16 został opisany w punkcie 8.1.6.

8.1.4. Standardy i Interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone przez UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem niższych standardów, zmian do standardów i interpretacji, które według stanu na dzień 27 marca 2019 roku nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania:

- **MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do Odniesień do założeń Konceptyjnych zawartych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej** (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 „Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem”** (termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony),
- **MSSF 14 „Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe”** (mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiana do MSSF 3 „Połączenia jednostek”** (mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 1 i MSR 8: „Definicja istotności”** (mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie).

8.1.5. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

Spółka zastosowała od 1 stycznia 2018 MSSF 15, który zastąpił MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” oraz MSR 18 „Przychody”. Ujęcie przychodu zgodnie z MSSF 15 przedstawia transakcję przeniesienia towarów lub usług na klienta (Zamawiającego) w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, którego podmiot spodziewa się w zamian za towary lub usługi.

Przychody z umów budowlanych

Standard MSSF 15 wprowadził pięcioletni model ujmowania przychodów:

1. Identyfikacja umowy
2. Identyfikacja zobowiązań do wykonania
3. Ustalenie ceny transakcyjnej
4. Przypisanie ceny transakcyjnej
5. Ujęcie przychodu

Od 1 stycznia 2018 roku Spółka rozpoznaje przychody z tytułu wykonania niezakończonych usług budowlanych zgodnie z pięcioletnim modelem i stosuje metodę opartą na nakładach zgodnie z metodą retrospektywną zmodyfikowaną.

Uznaje się, że w przypadku świadczenia przez Spółkę usług budowlanych zasadniczo powstaje jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia. Tym samym kwestia przypisania ceny transakcyjnej do zobowiązania do wykonania świadczenia nie wymaga szacowania.

Z uwagi na charakter prowadzonej działalności, kategorie uzyskiwanych przychodów oraz zapisy umów z klientami, retrospektywne zastosowanie MSSF 15 nie miało wpływu na wartość kapitałów własnych Spółki na moment pierwotnej implementacji jego zapisów, tj. 1 stycznia 2018 roku.

Metoda oparte na nakładach

W metodzie opartej na nakładach, pomiar stopnia spełnienia zobowiązania dokonywany jest na podstawie nakładów (kosztów) poniesionych przez Spółkę w stosunku do całkowitych oczekiwanych nakładów (kosztów).

Metoda zysku zerowego

W przypadku, gdy Spółka nie jest w stanie dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełniania zobowiązania do wykonania świadczenia, ale oczekuje, że odzyska koszty poniesione podczas spełniania zobowiązania do wykonania świadczenia, Spółka stosuje metodę zysku zerowego i ujmuje przychody wyłącznie do wysokości kosztów poniesionych do momentu, w którym można dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełniania zobowiązania do wykonania świadczenia.

Ujmowanie przewidywanych strat

W przypadku przewidywań, że umowa rodzi obciążenie tj. łączne koszty związane z realizacją kontraktu przekroczą łączne przychody, zgodnie z MSR 37, Spółka tworzy Rezerwę na stratę.

Praktyczne zastosowanie metod pomiaru stopnia spełnienia zobowiązania

Wybór metody opartej na nakładach został dokonany w oparciu o specyfikę działalności Spółki.

Poszczególne etapy wyceny kontraktów są następujące:

- a) ustalenie zmiany statusu kontraktów - kontrakty rozpoczęte, kontrakty zakończone,
- b) ustalenie korekt przychodu planowanego,
- c) aktualizacja dwa razy do roku budżetu przychodów,
- d) aktualizacja dwa razy do roku budżetu kosztów,
- e) ustalenie wartości zafakturowanych przychodów,
- f) ustalenie wartości poniesionych kosztów bezpośrednich i pośrednich związanych z realizacją budowy,
- g) przypisanie wartości poniesionych kosztów ogólnych (kosztów ogólnych jednostki i kosztów ogólnobudowlanych) budowy,
- h) przeliczenie zaawansowania kontraktu i rozpoznanie przychodów według metody opartej na nakładach,
- i) ustalenie wyceny długoterminowych kontraktów budowlanych wynikających z niedofakturowania lub przefakturowania z tytułu realizowanych kontraktów.

W metodzie opartej na nakładach procentowy stopień zaawansowania ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych (budżetowanych) kosztów niezbędnych do zrealizowania umowy. Budżety kontraktów tworzone są dla każdej umowy budowlanej. Budżety aktualizowane są dwa razy w roku w oparciu o zamknięcie miesiąca kwietnia i października. Budżety kontraktów stanowią podstawę do oceny stanu zaawansowania realizacji umowy, poprzez ustalenie proporcji kosztów umowy poniesionych z tytułu prac wykonanych do danego momentu w stosunku do szacunkowych łącznych kosztów umowy. Kontrakty, których umowy są podpisane, ale ich budżety nie są zatwierdzone, wyceniane są metodą zysku zerowego.

Prezentacja w sprawozdaniu

Spółka prezentuje w aktywach „Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych” kwoty należne od odbiorców (zamawiających) z tytułu prac wynikających z umowy, w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku, których rozpoznane przychody przewyższają należności wynikające z faktur częściowych.

Spółka prezentuje w zobowiązaniach „Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych” kwoty należne dostawcom z tytułu prac wynikających z umowy, w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku których kwoty zafakturowane za pracę wykonaną w ramach umowy przewyższają rozpoznane przychody.

Spółka ujmuje w nocie Kontrakty budowlane dane finansowe dotyczące kontraktów długoterminowych wycenianych metodą opartą na nakładach.

Szczegółowa prezentacja została ujęta w punkcie Porównywalność danych finansowych.

Implementacja MSSF 15 wpłynęła na ujęcie księgowe niezainstalowanych materiałów, nad którymi kontrola jest przekazana do klienta i których transfer nie powinien być traktowany jako wypełnienie zobowiązania wynikającego z kontraktu. Zgodnie ze standardem spółka rozpoznaje przychody do wartości poniesionych kosztów a marża związana z tymi materiałami jest przeniesiona na inne usługi i materiały. Przychody i koszty za rok 2018 byłyby niższe o 278 milionów złotych gdyby Spółka raportowała zgodnie MSR 18 w związku z różnym

momentem rozpoznania przychodów i kosztów dotyczących niezainstalowanych materiałów. Tym samym nie miałyby istotnego wpływu na wynik finansowy Spółki.

MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Spółka zastosowała od 1 stycznia 2018 roku MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, który zastępuje MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”.

Standard wprowadza zmiany w zakresie klasyfikacji i wyceny, utraty wartości aktywów finansowych oraz rachunkowości zabezpieczeń.

Spółka zastosowała standard w sposób retrospektywny zmodyfikowany, bez przekształcania danych porównawczych.

Klasyfikacja i wycena

Właściwa klasyfikacja aktywów finansowych jest uzależniona od modelu biznesowego jednostki w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych dla składnika aktywów finansowych.

Składnik aktywów finansowych wycenia się w zamortyzowanym koszcie, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy,
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Składnik aktywów finansowych wyceniany jest w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych, oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez wynik finansowy, chyba że jest wyceniany w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Spółka zalicza do kategorii aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie:

- Należności z tytułu dostaw i usług,
- Kaucje z tytułu dostaw i usług,
- Pożyczki udzielone,
- Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

Poniżej przedstawiono zmiany w klasyfikacji aktywów finansowych wynikających z wdrożenia MSSF 9:

Aktywa finansowe	Kategorie aktywów finansowych	
	MSR 39	MSSF 9
Kaucje z tytułu umów o budowę (przed dyskontem)	Pożyczki i należności	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu
Należności z tytułu dostaw i usług	Pożyczki i należności	
Pożyczki udzielone	Pożyczki i należności	
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Wyceniane w wartości godziwej przez RZIS	

Zgodnie z MSSF 9 w momencie początkowego ujęcia instrumenty finansowe wycenia się wg wartości godziwej. Wartość godziwą instrumentu finansowego w momencie początkowego ujęcia stanowi zwykle cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty). Biorąc pod uwagę zróżnicowanie instrumentów

finansowych wynikające z klasyfikacji, w przypadku aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych nie zaliczanych do kategorii instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy,

wartość początkowa uwzględnia koszty transakcyjne, które bezpośrednio można przypisać do nabycia lub emisji tych aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych.

Należności (w tym wycena kontraktów) objętych zakresem MSSF 15, które nie zawierają istotnego składnika finansowania ujmowane są początkowo według ich ceny transakcyjnej.

Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmienionym kształcie.

Utrata wartości

MSSF 9 wprowadza nowy model w zakresie ustalania odpisów aktualizujących – model oczekiwanych strat kredytowych. Model ten bazuje na kalkulacji strat oczekiwanych w odróżnieniu od aktualnie stosowanego modelu wynikającego z MSR 39, który opierał się na koncepcji strat poniesionych. Oczekiwane straty kredytowe są to straty kredytowe ważone prawdopodobieństwem wystąpienia niewykonania zobowiązania.

Spółka tworzy odpisy aktualizujące w oparciu o oczekiwane straty kredytowe mogące się pojawić na przestrzeni całego życia danego instrumentu w kwocie równej 12 miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym.

Natomiast jeżeli na dzień sprawozdawczy ryzyko kredytowe związane z instrumentem znacząco wzrosło, to Spółka wycenia odpis w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

Najistotniejszą pozycją aktywów finansowych w sprawozdaniu finansowym Spółki, która podlega zasadom kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych są należności z tytułu dostaw i usług.

Spółka zastosowała uproszczony model wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości dla należności z tytułu dostaw i usług w oparciu o dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczący przyszłości.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług Spółka wycenia odpis w wysokości oczekiwanych strat kredytowych dla całego oczekiwanego okresu życia danego składnika aktywów finansowych.

Wprowadzenie przez Spółkę nowego modelu utraty wartości nie spowodowało istotnej zmiany wysokości odpisów aktualizujących wartość należności Spółki na dzień 1 stycznia 2018 roku w porównaniu do poziomu wynikającego z dotychczasowej polityki w tym zakresie. Wpływ zmiany został przedstawiony w notce 4.1. Tym samym od 2018 roku Grupa prezentuje dwie pozycje odpisów aktualizujących:

- Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług w związku ze wzrostem ryzyka kredytowego,
- Odpis aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług - początkowy na oczekiwane straty kredytowe.

Rachunkowość zabezpieczeń

Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

8.1.6. Wdrożenie MSSF 16

Zastosowanie MSSF 16 po raz pierwszy

W styczniu 2016 Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 Leasing („MSSF 16”), który zastąpił MSR 17 Leasing, KIMSF 4 Ustalenie, czy umowa zawiera leasing, SKI 15 Leasing operacyjny - specjalne oferty promocyjne oraz SKI 27 Ocena istoty transakcji wykorzystujących formy leasingu. MSSF 16 określa zasady ujmowania dotyczące leasingu w zakresie wyceny, prezentacji i ujawniania informacji.

MSSF 16 wprowadza jednolity model rachunkowości leasingobiorcy poprzez eliminację rozróżnienia pomiędzy leasingiem operacyjnym, a finansowym i wymaga, aby leasingobiorca ujmował aktywa z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązania wynikające z każdej umowy leasingu, z wyjątkiem umów krótkoterminowych oraz umów leasingu gdzie bazowy składnik aktywów ma niską wartość.

Wpływ zastosowania MSSF 16 na sprawozdanie finansowe Spółki został przedstawiony poniżej.

Zastosowanie podejścia zmodyfikowanego retrospektywnego wdrożenia MSSF 16

Spółka zamierza zastosować MSSF 16 stosując podejście retrospektywnie z łącznym efektem pierwszego zastosowania niniejszego standardu ujętym w dniu pierwszego zastosowania (podejście zmodyfikowane). Data pierwszego zastosowania MSSF 16 dla Spółki to 1 stycznia 2019 roku, a w związku z zastosowaniem podejścia zmodyfikowanego dane porównawcze nie podlegają przekształceniu. Zamiast tego Spółka zamierza ująć łączny efekt pierwszego zastosowania niniejszego standardu jako korektę bilansu otwarcia w dniu pierwszego zastosowania.

Zmiana definicji leasingu dotyczy głównie pojęcia kontroli. MSSF 16 określa, czy umowa zawiera leasing na podstawie tego, czy klient ma prawo kontrolować użytkowanie zidentyfikowanego składnika aktywów przez pewien okres. Spółka stosuje definicję leasingu i związane z nią wytyczne określone w MSSF 16 dla wszystkich umów leasingu zawartych lub zmodyfikowanych w dniu 1 stycznia 2019 r. lub później bez względu na to, czy jest leasingodawcą, czy leasingobiorcą w umowie leasingu.

Praktyczne rozwiązania zastosowane przez Spółkę

Stosując po raz pierwszy MSSF 16 Spółka planuje skorzystać z następujących praktycznych rozwiązań dopuszczonych przez standard:

1. Nie ujmowanie tych umów leasingu operacyjnego, których okres leasingu kończy się przed upływem 12 miesięcy od dnia 1 stycznia 2019 roku, będą potraktowane jako leasingi krótkoterminowe,
2. Nie ujmowanie leasingów, dla których bazowy składnik aktywów ma niską wartość, tj. 20 tys. PLN,
3. Zastosowanie pojedynczej stopy dyskontowej do portfela leasingów o podobnych cechach.
4. Wyłączenie początkowych kosztów bezpośrednich z wyceny składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania w dniu pierwszego zastosowania.
5. Wykorzystanie wiedzy zdobytej po fakcie, taką jak w przypadku określenia okresu leasingu, jeżeli umowa przewiduje opcję przedłużenia leasingu lub opcję wypowiedzenia leasingu.

Zwolnienia wynikające z zastosowania rozwiązań praktycznych:

leasing krótkoterminowy	1 049
leasing aktywów o niskiej wartości	76
Razem zwolnienia	1 125

Na dzień 1 stycznia 2019 roku zastosowane przez Spółkę stopy dyskonta do ustalenia wartości zdyskontowanych opłat leasingowych mieszczą się w przedziale (w zależności od okresu trwania umowy): dla umów w PLN i EUR: od 3,04% do 6,3%.

Wpływ na rachunkowość Spółki

Streszczenie wpływu MSSF 16 na rachunkowość leasingobiorcy:

1. Zastosowanie MSSF 16 do umów leasingowych uprzednio sklasyfikowanych jako leasing operacyjny zgodnie z MSR 17 spowoduje rozpoznanie składników aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązań leasingowych
2. Środki trwałe posiadane na mocy umów leasingu finansowego, obecnie prezentowane w ramach rzeczowych aktywów trwałych, zostaną zaprezentowane w pozycji „Aktywa z tytułu prawa do użytkowania”
3. Zobowiązania z tytułu leasingu, obecnie zaklasyfikowane jako umowy leasingu finansowego zgodnie z MSR 17 i wykazywane w ramach „Pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania”, zostaną przedstawione w „Zobowiązaniach z tytułu leasingu” (krótkoterminowych i długoterminowych)
4. Dla aktywów z tytułu prawa do użytkowania spełniające definicję nieruchomości inwestycyjnych, zostaną zastosowane wymogi w zakresie ujawniania informacji zawarte w MSR 40.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania rozpoznane na dzień 1 stycznia 2019 (umowy zawierające leasing)

Spółka jest leasingobiorcą w przypadku umów najmu samochodów, mieszkań i gruntów oraz prawa wieczystego użytkowania gruntów

wynajem samochodów	674
wynajem mieszkań, gruntów i urządzeń biurowych	1 744
PWUG	4 127
Razem	6 545

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania rozpoznane na dzień 1 stycznia 2019, które spełnia wymogi definicji nieruchomości inwestycyjnej

Spółka zgodnie z MSR 40 prezentuje odrębnie aktywo z tytułu praw do użytkowania.

PWUG w nieruchomości inwestycyjnej	1 359
------------------------------------	-------

Zobowiązania z tytułu prawa do użytkowania rozpoznane na dzień 1 stycznia 2019 (umowy zawierające leasing)

wynajem samochodów	674
wynajem mieszkań, gruntów i urządzeń biurowych	1 744
PWUG	4 127
PWUG w nieruchomości inwestycyjnej	1 359
Razem	7 904

Umowy wcześniej ujmowane jako leasing finansowy

W przypadku leasingów, które sklasyfikowano jako leasingi finansowe zgodnie z MSR 17, wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązania z tytułu leasingu w dniu pierwszego zastosowania jest wartością bilansową składnika aktywów objętego leasingiem i zobowiązania z tytułu leasingu bezpośrednio sprzed tego dnia wycenioną zgodnie z MSR 17.

Prezentacja na dzień 1 stycznia 2019 roku:	
Zobowiązania z tytułu prawa do użytkowania	27 744
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	51 444

W kwocie 27 744 tys. PLN ujęte są leasingi zgodnie z MSR 17 na środki transportu oraz maszyny i urządzenia techniczne.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania - przekwalifikowane z wartości niematerialnych

PWUG	7 925
------	-------

Wpływ wdrożenia MSSF 16 na sprawozdanie finansowe

Na dzień przejścia na MSSF 16, Spółka rozpozna wartość składników aktywów z tytułu prawa do użytkowania w wysokości 7 904 tys. PLN oraz zobowiązania leasingowe w wysokości 7 904 tys. PLN.

Poniżej przedstawiono wpływ zmian na sprawozdanie z sytuacji finansowej:

AKTYWA	Zgodnie z MSSF 16	Zatwierdzone	Wpływ zmian
	Stan na 2019-01-01	Stan na 2018-12-31	
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	50 371	101 815	-51 444
Nieruchomości inwestycyjne	10 001	8 642	1 359
Wartości niematerialne	190	8 115	-7 925
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	65 914	0	65 914
Aktywa trwałe razem	189 817	181 913	7 904
Aktywa obrotowe razem	414 705	414 705	0
Aktywa razem	604 522	596 618	7 904

PASywa	Zgodnie z MSSF 16	Zatwierdzone	Wpływ zmian
	Stan na 2019-01-01	Stan na 2018-12-31	
Razem kapitał własny	146 242	146 242	0
Zobowiązania długoterminowe			
Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	0	14 781	-14 781
Długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu	21 225	0	21 225
Zobowiązania długoterminowe razem	40 924	34 480	6 444
Zobowiązania krótkoterminowe			
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	0	12 963	-12 963
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu	14 423	0	14 423
Zobowiązania krótkoterminowe razem	417 356	415 896	1 460
Zobowiązania razem	458 280	450 376	7 904
Pasywa razem	604 522	596 618	7 904

8.2. Istotne zasady rachunkowości

8.2.1. Kontynuacja działalności

„Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. w okresie co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Kluczowymi czynnikami mającymi wpływ na kontynuację działalności Spółki są czynniki mające bezpośredni wpływ na sytuację finansową, w tym przede wszystkim płynność, która jest uzależniona od realizacji kontraktów z odpowiednią marżą (niepogarszającą się w kolejnych okresach), sytuacja rynkowa związana z cenami surowców i materiałów, usług logistycznych oraz siły roboczej, a także otoczenie rynkowe w aspekcie związanym z brakiem uregulowania możliwości realnej, pozasądowej waloryzacji kontraktów.

W 2018 roku Spółka rozpoznała 763 757 tys. PLN przychodów ze sprzedaży odnotowując stratę brutto na sprzedaży (-) 62 035 tys. PLN, stratę na działalności operacyjnej (-) 79 973 tys. PLN, stratę przed opodatkowaniem (-) 78 714 tys. PLN i stratę netto w wysokości (-) 64 049 tys. PLN. Po przeprowadzeniu odbywającej się dwa razy w roku rewizji budżetów realizowanych kontraktów budowlanych (będących podstawą do sporządzania sprawozdań finansowych), Zarząd Spółki podjął decyzję o obniżeniu prognozowanych marż na części realizowanych dla PKP PLK S.A. kolejowych kontraktów budowlanych, a na kilku kontraktach o obniżeniu prognozowanych marż poniżej zera. Dotyczy to kontraktów pozyskanych głównie w latach 2016 i 2017. Przyczynkiem dla powyższego jest przede wszystkim wystąpienie niezależnych od Spółki przeszkód kontraktowych (takie jak m.in. nieuregulowany stan prawny działek, opóźnienia procedur administracyjnych, braki w dostępności frontów robót, odmienne od zakładanych w SIWZ warunki fizyczne, w tym dotyczące dokumentacji geodezyjnej i stanu obiektów, wyniki specjalistycznych ekspertyz, zmiany w obowiązujących przepisach prawa, oczekiwania artykułowane przez społeczności lokalne), uniemożliwiających realizację tychże kontraktów zgodnie z pierwotnymi założeniami, jakie zostały przyjęte na etapie ofertowania na podstawie udostępnionej wykonawcom dokumentacji przetargowej. W oparciu o powyższe założenia Spółka opracowała harmonogramy rzeczowo-finansowe, na podstawie których zawarła umowy ramowe na dostawy kluczowych materiałów budowlanych, zabezpieczyła mobilizację kadry i sprzętu, zgromadziła oferty podwykonawców i usługodawców, jak również przygotowała środki finansowe niezbędne do sfinansowania procesu inwestycyjnego. Ewaluacja wpływu przeszkód kontraktowych na ścieżkę krytyczną realizowanych projektów wymusiła znaczące modyfikacje harmonogramów rzeczowo-finansowych, w celu dostosowania ich do zmienionych w stosunku do założeń przetargowych i zakładanych w pierwszych fazach realizacji procesu inwestycyjnego uwarunkowań. Na powyższe nałożył się nieprzewidywalny na etapie składania ofert przetargowych, radykalny, a dotykający całą branżę, wzrost kosztów realizacji kontraktów budowlanych, w tym kosztów robocizny, materiałów budowlanych, prac podwykonawczych oraz usług logistycznych.

Zarząd Spółki przeprowadził analizę prognoz przepływów pieniężnych, które wskazują na wystarczające przepływy w kolejnych okresach na poziomie pozwalającym kontynuować działalność w niezmiennym zakresie.

Zarząd potwierdza, że wynik finansowy został rozpoznany w oparciu o budżety kontraktów, które Spółka posiada w swoim portfelu, sporządzone przy m.in. następujących założeniach: ceny materiałów, usług i robocizny aktualne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, koszty robocizny wynikające z warunków zatrudnienia pracowników obowiązujących na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, przyjęte założenia techniczno-technologiczne wykonania kontraktów, uzyskanie wszelkich niezbędnych decyzji administracyjnych (w tym pozwoleń) w terminach przyjętych w harmonogramach kontraktowych, uzyskanie frontów robót, jak i zamknięć torowych i innych środków dostępu w wymaganych terminach i zakresie, wypłacalność oraz należyte wykonywanie umów przez kluczowych partnerów gospodarczych. Prowadzona przez Spółkę działalność gospodarcza w sposób immanentny wiąże się z ryzykami (w tym mogącymi wynikać z

przyjętych powyżej założeń), których możliwość wystąpienia jest nieprzewidywalna. Zarząd identyfikuje i opisuje ryzyka towarzyszące prowadzonej przez Spółkę działalności w sprawozdaniach.

Na dzień bilansowy aktywa obrotowe Spółki wynosiły 414 705 tys. PLN w tym środki pieniężne w kwocie 79 404 tys. PLN. Spółka w 2018 roku finansowała działalność operacyjną ze środków własnych. Na dzień sporządzenia sprawozdania posiada również otwarte linie kredytowe na łączną kwotę 70 000 tys. PLN.

Na dzień sporządzenia sprawozdania Spółka posiada w portfolio zamówień kontrakty o wartości ok. 1,9 mld PLN. Spółka oczekuje również na rozstrzygnięcia przetargów o wartości ok. 619mln PLN. ZUE kontynuuje rozbudowę portfela zamówień w sposób selektywny z uwzględnieniem presji kosztowej i zwiększając m.in. udział w portfolio kontraktów miejskich.

Na rynku budownictwa infrastrukturalnego ze względu na brak realnej waloryzacji kontraktów przy wyżej opisanym nieprzewidywanym wzroście kosztów realizacji kontraktów, praktycznie całe ryzyko związane z trudnymi do oszacowania kosztami realizacji jest po stronie wykonawców. Jest prowadzony dialog zamawiających z przedstawicielami wykonawców w celu unormowania kwestii waloryzacji kontraktów, a tym samym również sytuacji generalnych wykonawców. Jest to istotne również ze względu na szerokie perspektywy rynkowe dotyczące rynków, na których działa Spółka. Obecnie realizowany jest program modernizacyjny na kolei opiewający na łączną kwotę ok. 70 mld PLN, w ramach którego nie zostały jeszcze ogłoszone przetargi na znaczną część zadań. Są również zapowiedzi kolejnego programu inwestycyjnego na kolei.

Z uwagi na powyższe, Zarząd ZUE nie stwierdza na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego istotnych zagrożeń w zakresie możliwości kontynuacji działalności w dającej się przewidzieć przyszłości i tym samym oświadcza, że niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć w przyszłości."

8.2.2. Porównywalność danych finansowych i korekta błędów z lat ubiegłych

Nie dokonano zmian prezentacyjnych danych finansowych w okresach porównywalnych, z wyjątkiem poniżej opisanych.

W okresie sprawozdawczym dokonano korekty błędów poprzedniego okresu oraz zmian w prezentacji sprawozdań finansowych mających na celu lepsze przedstawienie informacji o wpływie niektórych rodzajów transakcji na sytuację majątkową i finansową Spółki. Dane porównawcze zostały odpowiednio przekształcone.

W pozycji Przychody ze sprzedaży oraz Koszt własny sprzedaży korekta dotyczy materiałów niezabudowanych. Wspomniane materiały były ujęte w kalkulacji stopnia zaawansowania kontraktów co nie było zgodne z MSR 18. Korekta pomniejszyła koszty z tego tytułu i przychody w takiej samej wysokości.

W celu poprawy czytelności sprawozdania finansowego ZUE prezentuje refaktury i odszkodowania w szyku zwartym (per saldo pozostałe przychody i koszty operacyjne oraz per saldo przychody i koszty finansowe).

Poniżej przedstawiono wpływ zmian na jednostkowe sprawozdanie z całkowitych dochodów:

Działalność kontynuowana	Przekształcone	Zatwierdzone	Wpływ zmian
	Okres 12 miesięcy	Okres 12 miesięcy	
	zakończony	zakończony	
	31-12-2017	31-12-2017	
Przychody ze sprzedaży	359 041	408 487	-49 446
Koszt własny sprzedaży	343 350	392 796	-49 446
Zysk (strata) brutto na sprzedaży	15 691	15 691	0
Koszty zarządu	16 001	16 001	0
Pozostałe przychody operacyjne	3 392	5 201	-1 809
Pozostałe koszty operacyjne	1 561	3 370	-1 809
Zysk (strata) na działalności operacyjnej	1 521	1 521	0
Przychody finansowe	2 173	2 253	-80
Koszty finansowe	2 190	2 270	-80
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	1 504	1 504	0
Podatek dochodowy	665	665	0
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	839	839	0
Zysk (strata) netto	839	839	0

Dodatkowo w niniejszym sprawozdaniu finansowym oraz w danych porównywalnych Spółka wyodrębniła pozycję bilansową „Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych” i zaprezentowała:

- w aktywach - kwoty należne od odbiorców (zamawiających) z tytułu prac wynikających z umowy, w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku, których rozpoznane przychody przewyższają należności wynikające z faktur częściowych,
- w pasywach - kwoty należne dostawcom z tytułu prac wynikających z umowy, w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku których kwoty zafakturowane za pracę wykonaną w ramach umowy przewyższają rozpoznane przychody.

Poprzednio Spółka ujmowała należności z tytułu kontraktów (wycena) w pozycji Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności, a zobowiązania z tytułu kontraktów (wycena) w pozycji Zobowiązania z tytułu dostaw i usług.

Poniżej przedstawiono wpływ zmian na jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej:

	Przekształcone		Zatwierdzone	Wpływ zmian
	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2017		
AKTYWA				
Aktywa trwałe				
Aktywa trwałe razem	158 317	158 317		0
Aktywa obrotowe				
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	105 746	171 270		-65 524
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	65 524	0		65 524
Aktywa obrotowe razem	316 965	316 965		0
Aktywa razem	475 282	475 282		0
PASYWA				
Kapitał własny				
Razem kapitał własny	210 366	210 366		0
Zobowiązania długoterminowe				
Zobowiązania długoterminowe razem	23 837	23 837		0
Zobowiązania krótkoterminowe				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	205 950	206 425		-475
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	475	0		475
Zobowiązania krótkoterminowe razem	241 079	241 079		0
Zobowiązania razem	264 916	264 916		0
Pasywa razem	475 282	475 282		0

8.2.3. Podstawa sporządzenia

Jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, za wyjątkiem niektórych aktywów trwałych i instrumentów finansowych, które są wyceniane w wartościach przeszacowanych albo wartości godziwej zgodnie z określoną poniżej polityką rachunkowości.

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, z wyjątkiem zastosowania nowych lub zmienionych standardów oraz interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się od 1 stycznia 2018 roku i później opisanych poniżej oraz zmian prezentacyjnych opisanych w notcie 8.2.2.

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Spółkę przedstawione zostały poniżej.

8.2.4. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Podstawowy podział sprawozdawczości ZUE oparty jest na segmentach branżowych. Analizując obszary działalności w oparciu o zasady agregacji zgodnie z MSSF 8.12, Spółka wyróżniła jeden zagregowany segment sprawozdawczy: działalność budowlana.

Organizacja i zarządzanie ZUE odbywa się w obszarze wymienionego powyżej segmentu.

Tym samym Zarząd monitoruje wyniki operacyjne i finansowe segmentu na poziomie Spółki.

8.2.5. Ujęcie przychodów z tytułu umów o budowę na kontraktach długoterminowych – polityka rachunkowości stosowana począwszy od 1 stycznia 2018 roku

Spółka zastosowała od 1 stycznia 2018 MSSF 15, który zastąpił MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” oraz MSR 18 „Przychody”. Ujęcie przychodu zgodnie z MSSF 15 przedstawia transakcję przeniesienia towarów lub usług na klienta (Zamawiającego) w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, którego podmiot spodziewa się w zamian za towary lub usługi.

Przychody z umów budowlanych

Standard MSSF 15 wprowadził pięcioetapowy model ujmowania przychodów:

1. Identyfikacja umowy
2. Identyfikacja zobowiązań do wykonania
3. Ustalenie ceny transakcyjnej
4. Przypisanie ceny transakcyjnej
5. Ujęcie przychodu

Od 1 stycznia 2018 roku Spółka rozpoznaje przychody z tytułu wykonania niezakończonych usług budowlanych zgodnie z pięcioetapowym modelem i stosuje metodę opartą na nakładach zgodnie z metodą retrospektywną zmodyfikowaną.

Uznaje się, że w przypadku świadczenia przez Spółkę usług budowlanych zasadniczo powstaje jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia. Tym samym kwestia przypisania ceny transakcyjnej do zobowiązania do wykonania świadczenia nie wymaga szacowania.

Metoda oparte na nakładach

W metodzie opartej na nakładach, pomiar stopnia spełnienia zobowiązania dokonywany jest na podstawie nakładów (kosztów) poniesionych przez Spółkę w stosunku do całkowitych oczekiwanych nakładów (kosztów).

Metoda zysku zerowego

W przypadku, gdy Spółka nie jest w stanie dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, ale oczekuje, że odzyska koszty poniesione podczas spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, Spółka stosuje metodę zysku zerowego i ujmuje przychody wyłącznie do wysokości kosztów poniesionych do momentu, w którym można dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia.

Ujmowanie przewidywanych strat

W przypadku przewidywań, że umowa rodzi obciążenie tj. łączne koszty związane z realizacją kontraktu przekroczą łączne przychody, zgodnie z MSR 37, Spółka tworzy Rezerwę na stratę.

Praktyczne zastosowanie metod pomiaru stopnia spełnienia zobowiązania

Wybór metody opartej na nakładach został dokonany w oparciu o specyfikę działalności Spółki.

Poszczególne etapy wyceny kontraktów są następujące:

- a) ustalenie zmiany statusu kontraktów - kontrakty rozpoczęte, kontrakty zakończone,
- b) ustalenie korekt przychodu planowanego,
- c) aktualizacja dwa razy do roku budżetu przychodów,
- d) aktualizacja dwa razy do roku budżetu kosztów,
- e) ustalenie wartości zafakturowanych przychodów,
- f) ustalenie wartości poniesionych kosztów bezpośrednich i pośrednich związanych z realizacją budowy,
- g) przypisanie wartości poniesionych kosztów ogólnych (kosztów ogólnych jednostki i kosztów ogólnobudowlanych) budowy,
- h) przeliczenie zaawansowania kontraktu i rozpoznanie przychodów według metody opartej na nakładach,
- i) ustalenie wyceny Należności i Zobowiązań wynikających z niedofakturowania lub prefakturowania z tytułu realizowanych kontraktów.

W metodzie opartej na nakładach procentowy stopień zaawansowania ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych (budżetowanych) kosztów niezbędnych do zrealizowania umowy. Budżety kontraktów tworzone są dla każdej umowy budowlanej. Budżety aktualizowane są dwa razy w roku w oparciu o zamknięcie miesiąca kwietnia i października. Budżety kontraktów stanowią podstawę do oceny stanu

zaawansowania realizacji umowy, poprzez ustalenie proporcji kosztów umowy poniesionych z tytułu prac wykonanych do danego momentu w stosunku do szacunkowych łącznych kosztów umowy. Kontrakty, których umowy są podpisane, ale ich budżety nie są zatwierdzone, wyceniane są metodą zysku zerowego.

8.2.6. Waluty obce

Transakcje przeprowadzane w walucie innej niż waluta funkcjonalna wykazuje się po kursie waluty obowiązującym na dzień poprzedzający dokonanie transakcji. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach obcych są przeliczane według kursu obowiązującego na ten dzień, publikowanych przez Narodowy Bank Polski. Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej i denominowane w walutach obcych wycenia się po kursie obowiązującym w dniu ustalenia wartości godziwej. Pozycje niepieniężne wyceniane są według kosztu historycznego.

Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów.

8.2.7. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego bezpośrednio związanego z nabyciem lub wytworzeniem składników majątku wymagających dłuższego czasu w celu doprowadzenia ich do użytkowania, zalicza się do kosztów wytworzenia takich aktywów aż do momentu, w którym aktywa te są zasadniczo gotowe do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży. Koszty finansowania zewnętrznego, obejmują różnice kursowe powstające w związku z pożyczkami i kredytami w walucie obcej, w stopniu, w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek.

Wszelkie pozostałe koszty finansowania zewnętrznego, z zastrzeżeniem punktu 8.2.5. dotyczącego kontraktów budowlanych, są odnoszone bezpośrednio w rachunek zysków i strat w okresie, w którym zostały poniesione. Koszty finansowania zewnętrznego dotyczące kontraktów budowlanych obciążają bezpośrednio koszty działalności operacyjnej Spółki.

Powyższe zasady kapitalizacji nie są stosowane do aktywów wycenianych w wartości godziwej.

8.2.8. Koszty świadczeń pracowniczych

Koszty świadczeń pracowniczych obejmują: świadczenia krótkoterminowe oraz świadczenia po okresie zatrudnienia.

Koszty wynagrodzeń obejmują wynagrodzenia płatne zgodnie z warunkami zawartych umów o pracę z poszczególnymi pracownikami. Koszt wynagrodzeń obejmuje także wypłatę premii i nagród motywacyjnych przyznawanych na podstawie Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy.

Koszty ubezpieczeń społecznych finansowanych przez pracodawcę obejmują składki z tytułu ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, wypadkowego, składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Fundusz Pracy, jak również Fundusz Emerytur Pomostowych. Koszty świadczeń emerytalnych obejmują odprawy emerytalne i rentowe wypłacone pracownikom zgodnie z przepisami prawa pracy.

Spółka prowadzi program wypłaty odpraw emerytalnych, w związku z czym tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązań z tytułu wyżej wymienionych świadczeń. Wpłaty z tytułu powyższego programu odpisywane są w koszty rachunku zysków i strat w sposób umożliwiający rozłożenie kosztów tych świadczeń na cały okres zatrudnienia pracowników w Spółce. Wysokość rezerwy jest ustalana przez niezależnego aktuarium metodą wyceny prognozowanych świadczeń jednostkowych.

W skład rezerw na świadczenia pracownicze wchodzi również rezerwa na urlopy, premie.

Spółka tworzy Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (ZFŚS). Odpisy na powyższy fundusz obciążają koszty działalności Spółki i powodują konieczność zablokowania środków funduszy na wydzielonym rachunku bankowym. W sprawozdaniu finansowym aktywa i zobowiązania funduszu wykazywane są w wartości netto.

Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników przyznawane są na podstawie przepisów prawa pracy oraz postanowień Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy. Spółka ponosi również koszty szkolenia BHP pracowników oraz koszty prywatnej opieki medycznej.

Spółka przyjęła politykę ujmowania zysków i strat aktuarialnych w okresie, w którym one powstały. Zyski i straty aktuarialne są rozpoznawane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

8.2.9. Podatek dochodowy (w tym podatek odroczony)

Podatek dochodowy jednostki obejmuje podatek bieżący oraz podatek odroczony.

Podatek bieżący

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów niepodlegających opodatkowaniu i kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz skorygowaniem o koszty podatkowe niebędące kosztami bilansowymi i skorygowaniem o przychody podatkowe niebędące przychodami bilansowymi. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Podatek odroczony

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową, jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości w oparciu o różnice pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania.

Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest rozpoznawany do wysokości w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe zyski podatkowe o rozpoznane ujemne różnice przejściowe oraz straty podatkowe bądź ulgi podatkowe, jakie Spółka może wykorzystać. Pozycja aktywów lub rezerwy na podatek odroczony nie powstaje, jeśli różnica przejściowa powstaje z tytułu pierwotnego ujęcia wartości firmy lub z tytułu pierwotnego ujęcia innego składnika aktywów lub zobowiązania w transakcji, która nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy.

Wartość składników aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku, gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje jego odpis.

Spółka prezentuje aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego per saldo (zgodnie z MSR 12).

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej podatek dochodowy wykazywany jest po dokonaniu kompensaty w zakresie, w jakim wynika ze zobowiązania, jakie płatne jest do tego samego urzędu podatkowego.

Podatek bieżący i odroczony za bieżący okres obrachunkowy

Podatek bieżący i odroczony wykazuje się w kosztach lub przychodach w rachunku zysków i strat, z wyjątkiem przypadku, gdy dotyczy on pozycji uznających lub obciążających bezpośrednio kapitał własny (wówczas podatek jest odnoszony bezpośrednio w kapitał własny).

8.2.10. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują środki trwałe i nakłady na środki trwałe w budowie, które jednostka zamierza wykorzystywać w swojej działalności oraz na potrzeby administracyjne w okresie dłuższym niż 1 rok, które w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych do jednostki. Nakłady na środki trwałe obejmują poniesione nakłady inwestycyjne jak również poniesione wydatki na przyszłe dostawy maszyn, urządzeń i usług związanych z wytworzeniem środków trwałych (przekazane zaliczki). Środki trwałe obejmują także istotne specjalistyczne części zamienne, które funkcjonują jako element środka trwałego.

Środki trwałe oraz środki trwałe w budowie ujmowane są pierwotnie w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, z uwzględnieniem kosztów finansowania, pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości.

Amortyzacja środków trwałych odbywa się według stawek odzwierciedlających przewidywany okres ich użytkowania. Szacunki okresu użytkowania rewidowane są corocznie. Dla celów amortyzacji środków trwałych stosowana jest metoda amortyzacji liniowej. Okresy użytkowania dla poszczególnych składników środków trwałych są następujące:

Wyszczególnienie

Budynki i budowle
Urządzenia techniczne i maszyny
Środki transportu
Pozostałe środki trwałe

Okres użytkowania

od 10 lat do 50 lat
od 3 lat do 30 lat
od 5 lat do 30 lat
od 4 lat do 15 lat

Grunty własne nie podlegają amortyzacji.

Spółka stosując zasadę istotności, niskocenne środki trwałe odnosi jednorazowo w rachunek zysków i strat w okresie, w którym został poniesiony wydatek. Istotność analizowana jest pod kątem skumulowanej wartości środków niskocennych.

Środki trwałe oraz środki trwałe w budowie poddawane są testowi na utratę wartości, jeśli istnieją przesłanki wskazujące na występowanie utraty wartości nie rzadziej niż na każdy dzień bilansowy. Zasady właściwe ustalaniu utraty wartości przedstawiono w Nocie 8.2.13. Skutki utraty wartości środków trwałych oraz środków trwałych w budowie odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne.

Aktywa utrzymywane na podstawie umowy leasingu finansowego amortyzuje się przez okres ich przewidywanego użytkowania ekonomicznego na takich samych zasadach jak aktywa własne.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji rzeczowych aktywów trwałych określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w rachunku zysków i strat.

Każda część składowa pozycji rzeczowych aktywów trwałych, której cena nabycia lub koszt wytworzenia jest istotny w porównaniu z ceną nabycia lub kosztem wytworzenia całej pozycji, jest amortyzowana osobno.

8.2.11. Nieruchomości inwestycyjne

Za nieruchomości inwestycyjne uznaje się nieruchomości, włączając nieruchomości w trakcie budowy, które Spółka jako właściciel lub leasingobiorca w leasingu finansowym traktuje jako źródło przychodów z czynszów i/lub są utrzymywane ze względu na spodziewany przyrost ich wartości.

Początkowo nieruchomości inwestycyjne są ujmowane w księgach według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne, z wyjątkiem gruntów, podlegają liniowej amortyzacji oraz są korygowane o odpisy z tytułu utraty wartości.

Nieruchomości spełniające kryteria zakwalifikowania ich jako przeznaczone do sprzedaży, lub ujęte w grupie do zbycia wycenia się zgodnie z zasadami zawartymi w Nocie 8.2.14.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania nieruchomości określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w rachunku zysków i strat.

8.2.12. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne obejmują aktywa Spółki, które nie posiadają postaci fizycznej, są identyfikowalne oraz które można wiarygodnie wycenić i które w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych do jednostki.

Wartości niematerialne ujmowane są pierwotnie w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia.

Do pozycji wartości niematerialnych Spółka zalicza także wydatki poniesione na nabycie prawa wieczystego użytkowania gruntu. Wydatki na nabycie takich praw na rynku wtórnym (od innych podmiotów) oraz wydatki związane z nadaniem takich praw przez właściwe urzędy państwowe, ujmowane są jako wartości niematerialne i amortyzowane w okresie umownym, w jakim Spółka może te prawa wykorzystywać. Opłaty za wieczyste użytkowanie ujmowane są w kosztach działalności operacyjnej.

Amortyzacja wartości niematerialnych odbywa się według stawek odzwierciedlających przewidywany okres ich użytkowania. Szacunki okresu użytkowania weryfikowane są corocznie. Spółka nie posiada wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Dla celów amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania stosowana jest metoda amortyzacji liniowej. Okresy użytkowania dla poszczególnych składników wartości niematerialnych są następujące:

Wyszczególnienie

Licencje na oprogramowanie
Nabyte prawa wieczystego użytkowania

Okres użytkowania

od 2 lat do 10 lat
od 25 lat do 99 lat

Wartości niematerialne poddawane są testowi na utratę wartości, jeśli istnieją przesłanki wskazujące na występowanie utraty wartości, przy czym dla wartości niematerialnych w okresie ich realizacji ewentualna utrata wartości określana jest na każdy dzień bilansowy. Zasady właściwe ustalaniu utraty wartości przedstawiono w Nocie 8.2.13. Skutki utraty wartości, wartości niematerialnych jak również ich amortyzacji odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne.

Spółka stosując zasadę istotności, niskocenne wartości niematerialne odnosi jednorazowo w rachunek zysków i strat w okresie, w którym został poniesiony wydatek.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji wartości niematerialnych określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w rachunku zysków i strat.

Na dzień bilansowy wartości niematerialne wyceniane są według kosztu po pomniejszeniu o dokonane odpisy amortyzacyjne oraz ewentualne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

8.2.13. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oprócz wartości firmy

Na każdy dzień bilansowy Spółka dokonuje przeglądu wartości bilansowych posiadanego majątku trwałego i wartości niematerialnych w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Jeżeli stwierdzono istnienie takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów, w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależne od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla grupy aktywów Spółki generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów. Jeśli możliwe jest wskazanie wiarygodnej i jednolitej podstawy alokacji, składniki majątku trwałego Spółki alokowane są do poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne lub do najmniejszych grup jednostek generujących takie przepływy, dla których można wyznaczyć wiarygodne i jednolite podstawy alokacji.

Wartość odzyskiwalna ustalana jest, jako wyższa spośród dwóch wartości: wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta przed opodatkowaniem uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego składnika aktywów.

Jeżeli wartość odzyskiwalna jest niższa od wartości bilansowej składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne), wartość bilansową tego składnika lub jednostki pomniejsza się do wartości odzyskiwalnej. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie jako koszt okresu, w którym wystąpiła, za wyjątkiem sytuacji gdy składnik aktywów wykazywany był w wartości przeszacowanej (wówczas utrata wartości traktowana jest jako obniżenie wcześniejszego przeszacowania).

Jeżeli strata z tytułu utraty wartości ulega następnie odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nie przekraczającej jednak wartości bilansowej tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby w poprzednich latach nie ujęto straty z tytułu utraty wartości składnika aktywów / jednostki generującej przepływy pieniężne. Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie w rachunku zysków i strat, o ile składnik aktywów nie podlegał wcześniej przeszacowaniu – w takim przypadku, odwrócenie straty z tytułu utraty wartości traktuje się jak zwiększenie z aktualizacji wyceny.

8.2.14. Aktywa trwale przeznaczone do zbycia

Aktywa trwale przeznaczone do zbycia są to aktywa spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- kierownictwo odpowiedniego poziomu złożyło deklarację sprzedaży,
- aktywa są dostępne do natychmiastowej sprzedaży w obecnym stanie,
- zainicjowano aktywne poszukiwanie potencjalnego nabywcy,
- transakcja sprzedaży jest wysoce prawdopodobna i można ją będzie rozliczyć w ciągu 12 miesięcy od podjęcia decyzji o zbyciu,
- cena sprzedaży jest racjonalna w stosunku do bieżącej wartości godziwej,
- prawdopodobieństwo wprowadzenia istotnych zmian do planu zbycia tych aktywów jest niewielkie.

Zmiana klasyfikacji zostaje odzwierciedlona w tym okresie sprawozdawczym, w którym kryteria kwalifikacji zostały spełnione. W przypadku spełnienia kryteriów uznawania aktywów trwałych jako przeznaczone do sprzedaży po zakończeniu okresu sprawozdawczego, nie dokonuje się zmiany klasyfikacji składnika aktywów według stanu na koniec roku sprawozdawczego poprzedzającego zdarzenie.

Z chwilą przeznaczenia danego składnika aktywów do sprzedaży następuje zaprzestanie naliczania amortyzacji. Aktywa przeznaczone do sprzedaży (z wyłączeniem m.in. aktywów finansowych oraz nieruchomości inwestycyjnych) wycenia się według niższej z dwóch wartości: wartości księgowej lub wartości godziwej

pomniejszonej o koszty sprzedaży.

W przypadku wzrostu w okresie późniejszym wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży ujmowany jest przychód, jednak w wysokości nie wyższej niż wcześniej ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

8.2.15. Inwestycje w jednostkach podporządkowanych

Inwestycje w jednostkach podporządkowanych są wyceniane według kosztu historycznego pomniejszonego o ewentualną utratę wartości. Wartość bilansowa takich aktywów jest każdorazowo poddawana przeglądowi w celu stwierdzenia czy nie przekracza ona wartości przyszłych korzyści ekonomicznych. W przypadku, gdy wartość bilansowa przekracza wartość przewidywanych korzyści ekonomicznych, obniża się ją do wysokości ceny sprzedaży netto. Odpisy z tytułu utraty wartości takich aktywów ujmowane są w kosztach finansowych. Wzrost wartości danej inwestycji bezpośrednio wiążący się z uprzednim obniżeniem jej wartości, zaliczonym do kosztów finansowych, ujmuje się do wysokości tych kosztów jako przychody finansowe.

8.2.16. Leasing

Leasing klasyfikuje się jako leasing finansowy, gdy w ramach zawartej umowy zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem przenoszone jest na leasingobiorcę. Wszelkie pozostałe rodzaje leasingu traktowane są jako leasing operacyjny.

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego traktuje się jak aktywa Spółki i wycenia w ich wartości godziwej w momencie ich nabycia, nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Pożyczki i kredyty bankowe i inne źródła finansowania.

Płatności leasingowe dzielone są na część odsetkową i zmniejszenie zobowiązania z tytułu leasingu, tak by stopa odsetek od pozostającego zobowiązania była wielkością stałą. Koszty finansowe odnosi się bezpośrednio do rachunku zysków i strat, chyba że można je bezpośrednio przyporządkować do odpowiednich aktywów – wówczas są one kapitalizowane zgodnie z zasadami rachunkowości Spółki dotyczącymi kosztów obsługi zadłużenia, przedstawionymi w punkcie 8.2.7.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego odnosi się w rachunek zysków i strat metodą liniową przez okres leasingu, z wyjątkiem przypadków, kiedy inna, systematyczna podstawa rozliczenia jest bardziej reprezentatywna dla wzorca czasowego rządzącego konsumpcją korzyści ekonomicznych wypływających z leasingu danego składnika aktywów. Płatności warunkowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się w kosztach w okresie ich ponoszenia.

8.2.17. Zapasy

Zapasy są aktywami, przeznaczonymi do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej, będące w trakcie produkcji przeznaczonej na sprzedaż oraz mające postać materiałów zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług. Zapasy obejmują materiały, towary, surowce, produkty gotowe oraz produkcję w toku.

Materiały, towary i surowce wycenia się pierwotnie w cenach nabycia. Na dzień bilansowy wycena materiałów i towarów odbywa się z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny, tzn. kategorie te wyceniane są według ceny nabycia lub ceny sprzedaży możliwej do uzyskania w zależności od tego, która z nich jest niższa.

Produkty w toku wycenia się pierwotnie na poziomie rzeczywistego kosztu wytworzenia. Na dzień bilansowy wycena produktów gotowych i produkcji w toku odbywa się z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny.

Zapasy towarów, materiałów, surowców i produktów gotowych obejmowane są odpisem aktualizującym według indywidualnej oceny Spółki.

Rozchód zapasów odbywa się według zasad szczegółowej identyfikacji i odnoszony jest w koszt własny sprzedaży. Odpisy aktualizujące dotyczące zapasów, wynikające z ostrożnej wyceny oraz odpisy aktualizujące dla pozycji zalegających odnoszone są jako koszt okresu, natomiast odwrócenie odpisów aktualizujących ujmowane jest jako zmniejszenie kosztu okresu.

8.2.18. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na oczekiwane straty kredytowe. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie

jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Spółka dokonuje podziału należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych na następujące grupy:

- a) Należności z tytułu dostaw i usług,
- b) Należności budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych,
- c) Zaliczki,
- d) Inne należności.

Do grupy Innych należności zaliczane są m.in.: zaliczki na: wynagrodzenia, zakupy, pozostałe(noclegi), rozliczenie: delegacji(zbiorcze),ryczałtów samochodowych, kart kredytowych, niedoborów i szkód, niedobory ściągane od pracownika, rozliczenie nadwyżek, pozostałe rozrachunki z dostawcami-wadium, uzgodnienie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Spółka tworzy odpisy aktualizujące w oparciu o oczekiwane straty kredytowe mogące się pojawić na przestrzeni całego życia danego instrumentu w kwocie równej 12 miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym.

Natomiast jeżeli na dzień sprawozdawczy ryzyko kredytowe związane z instrumentem znacząco wzrosło, to Spółka wycenia odpis w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

8.2.19. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

8.2.20. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania niefinansowe

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Spółka dokonuje podziału zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych na następujące grupy:

- a) Zobowiązania z tytułu dostaw i usług
- b) Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych,
- c) Rozliczenia międzyokresowe bierne,
- d) Zaliczki,
- e) Inne zobowiązania.

Do grupy Innych zobowiązań zaliczane są m.in.: składki ubezpieczeniowe pracownika na życie, zajęcia sądowe, bilety PKP, składki na organizacje, składki na związki zawodowe, składki na Pracowniczą Kasę Zapomogowo-Pożyczkową, karnety sportowo-rekreacyjne, opieka medyczna (potrącenia pracownicze), opieka medyczna dla firmy, pozostałe.

W pozycji Rozliczenia międzyokresowe bierne mieszczą się rezerwy na koszty kontraktów.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych, Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

8.2.21. Aktywa finansowe

Klasyfikacja i wycena

Właściwa klasyfikacja aktywów finansowych jest uzależniona od modelu biznesowego jednostki w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych dla składnika aktywów finansowych.

Składnik aktywów finansowych wycenia się w zamortyzowanym koszcie, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy,
- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłata kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Składnik aktywów finansowych wyceniany jest w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno utrzymywanie przepływów pieniężnych z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych, oraz
- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez wynik finansowy, chyba że jest wyceniany w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Spółka zalicza do kategorii aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie:

- Należności z tytułu dostaw i usług,
- Kaucje z tytułu dostaw i usług,
- Pożyczki udzielone,
- Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

Zgodnie z MSSF 9 w momencie początkowego ujęcia instrumenty finansowe wycenia się wg wartości godziwej. Wartość godziwą instrumentu finansowego w momencie początkowego ujęcia stanowi zwykle cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty). Biorąc pod uwagę zróżnicowanie instrumentów finansowych wynikające z klasyfikacji, w przypadku aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych nie zaliczanych do kategorii instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wartość początkowa uwzględnia koszty transakcyjne, które bezpośrednio można przypisać do nabycia lub emisji tych aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych.

Należności z tytułu dostaw i usług objętych zakresem MSSF 15, które nie zawierają istotnego składnika finansowania (czyli wyceny długoterminowych kontraktów budowlanych) ujmowane są początkowo według ich ceny transakcyjnej.

Utrata wartości

MSSF 9 wprowadza nowy model w zakresie ustalania odpisów aktualizujących – model oczekiwanych strat kredytowych. Model ten bazuje na kalkulacji strat oczekiwanych w odróżnieniu od aktualnie stosowanego modelu wynikającego z MSR 39, który opierał się na koncepcji strat poniesionych. Oczekiwane straty kredytowe są to straty kredytowe ważone prawdopodobieństwem wystąpienia niewykonania zobowiązania.

Spółka tworzy odpisy aktualizujące w oparciu o oczekiwane straty kredytowe mogące się pojawić na przestrzeni całego życia danego instrumentu w kwocie równej 12 miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym.

Natomiast jeżeli na dzień sprawozdawczy ryzyko kredytowe związane z instrumentem znacząco wzrosło, to Spółka wycenia odpis w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

Najistotniejszą pozycją aktywów finansowych w sprawozdaniu finansowym Spółki, która podlega zasadom kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych są należności z tytułu dostaw i usług.

Spółka zastosowała uproszczony model wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości dla należności z tytułu dostaw i usług w oparciu o dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczący przyszłości.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług objętych zakresem MSSF 15 (czyli wyceny długoterminowych kontraktów budowlanych) Spółka wycenia odpis w wysokości oczekiwanych strat kredytowych dla całego oczekiwanego okresu życia danego składnika aktywów finansowych.

Wprowadzenie przez Spółkę nowego modelu utraty wartości nie spowodowało istotnej zmiany wysokości odpisów aktualizujących wartość należności Spółki na dzień 1 stycznia 2018 roku w porównaniu do poziomu wynikającego z dotychczasowej polityki w tym zakresie.

Rachunkowość zabezpieczeń

Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

8.2.22. Zobowiązania finansowe oraz instrumenty kapitałowe wyemitowane przez Spółkę

Instrumenty dłużne i kapitałowe klasyfikuje się jako zobowiązania finansowe lub jako kapitał własny, w zależności od treści ustaleń umownych.

Spółka klasyfikuje wszystkie zobowiązania finansowe do jednej z poniższych kategorii:

- a) Zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, lub
- b) Zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie.

Do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zalicza się zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu lub zdefiniowane jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązanie finansowe klasyfikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeżeli:

- zostało podjęte przede wszystkim w celu odkupu w krótkim terminie,
- stanowi część określonego portfela instrumentów finansowych, którymi Spółka zarządza łącznie zgodnie z bieżącym i faktycznym wzorcem generowania krótkoterminowych zysków, lub
- jest instrumentem pochodnym niesklasyfikowanym i nie działającym jako zabezpieczenie.

Zobowiązanie finansowe inne niż przeznaczone do zbycia może zostać sklasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy w chwili początkowego ujęcia, jeżeli:

- taka klasyfikacja eliminuje lub znacząco redukuje niespójność wyceny lub ujęcia, jaka wystąpiłaby w innych warunkach; lub
- składnik aktywów finansowych należy do aktywów Grupy lub zobowiązań finansowych, lub do obu tych grup objętych zarządzaniem, a jego wyniki wyceniane są w wartości godziwej zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem lub inwestycjami Grupy, w ramach której informacje o grupowaniu aktywów są przekazywane wewnątrz; lub
- stanowi część kontraktu zawierającego jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, a MSSF 9 dopuszcza klasyfikację całego kontraktu (składnika aktywów lub zobowiązań) do pozycji wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

W zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy ujmowane są Pochodne instrumenty finansowe.

Spółka zalicza do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych wg zamortyzowanego:

- Kaucje z tytułu umów o budowę,
- Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania
- Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe.

8.2.23. Rezerwy

Rezerwy tworzone są w przypadku, kiedy na Spółce ciąży istniejący obowiązek, prawny lub zwyczajowo oczekiwany, wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania, przy czym kwoty tego zobowiązania lub termin jego wymagalności nie są pewne.

Ujmowana kwota rezerwy odzwierciedla możliwie najdokładniejszy szacunek kwoty wymaganej do rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy, z uwzględnieniem ryzyka i niepewności związanej z tym zobowiązaniem. W przypadku wyceny rezerwy metodą szacunkowych przepływów pieniężnych koniecznych do rozliczenia bieżącego zobowiązania, jej wartość bilansowa odpowiada wartości bieżącej tych przepływów.

Jeśli zachodzi prawdopodobieństwo, że część lub całość korzyści ekonomicznych wymaganych do rozliczenia rezerwy będzie można odzyskać od strony trzeciej, należność tę ujmuje się jako składnik aktywów, jeśli prawdopodobieństwo odzyskania tej kwoty jest odpowiednio wysokie i da się ją wiarygodnie wycenić.

Rezerwy są tworzone w ciężar kosztu własnego sprzedaży, w ciężar kosztów zarządu lub pozostałe koszty operacyjne w zależności jakiej jednostki organizacyjnej (wchodzącej w skład Spółki) rezerwa dotyczy oraz w zależności od tytułu rezerwy.

Odpowiednio w przypadku wykorzystania rozwiązuje się ją pomniejszając koszt własny sprzedaży, koszt zarządu lub pozostałe koszty operacyjne.

Rezerwę wykorzystuje się tylko na nakłady o takim przeznaczeniu, na jakie była pierwotnie utworzona.

8.3. Podstawy szacowania niepewności

Sporządzenie informacji finansowych zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu ZUE osądów, szacunków i założeń, które mają wpływ na przyjęte zasady oraz prezentowane wartości aktywów, pasywów, przychodów oraz kosztów. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę osądu, co do wartości bilansowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł. Faktyczna wartość może różnić się od wartości szacowanej. Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest ujęta w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku lub w okresie bieżącym i okresach przyszłych, jeżeli dokonana zmiana szacunku dotyczy zarówno okresu bieżącego, jak i okresów przyszłych.

Wielkości szacunkowe dotyczą m. in.:

1. Utraty wartości firmy (nota nr 7.5.)
2. Okresów użytkowania ekonomicznego aktywów trwałych (punkty 8.2.10. i 8.2.12.)
3. Odpisów z tytułu utraty wartości należności (nota nr 4.1.)
4. Rezerw (nota nr 3.3.)
5. Wycen długoterminowych kontraktów budowlanych (nota nr 3.1.)
6. Odroczonego podatku dochodowego (nota nr 2.7.)
7. Aktywów oraz zobowiązań warunkowych (nota nr 7.22.)
8. Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi (nota nr 7.17.)

Poniżej przedstawiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości oraz inne podstawy szacunku niepewności na dzień bilansowy, mające znaczący wpływ na ryzyko istotnych korekt wartości bilansowej aktywów i zobowiązań w następnym roku obrotowym.

8.3.1. Utrata wartości firmy

Stwierdzenie, czy wartość firmy uległa obniżeniu, wymaga oszacowania wartości użytkowej wszystkich jednostek generujących przepływy pieniężne, do których wartość firmy została przypisana. Chcąc obliczyć wartość użytkową, Zarząd musi oszacować przyszłe przepływy pieniężne przypadające na daną jednostkę i ustalić właściwą stopę dyskonta, konieczną do obliczenia wartości bieżącej tych przepływów.

8.3.2. Okresy użytkowania ekonomicznego aktywów trwałych

W punkcie 8.2.10 i 8.2.12 opisano przewidywane okresy weryfikacji i użytkowania ekonomicznego składników pozycji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych na koniec każdego rocznego okresu sprawozdawczego.

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz aktywów niematerialnych. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

8.3.3. Odpisy z tytułu utraty wartości należności

Spółka tworzy odpisy aktualizujące w oparciu o oczekiwane straty kredytowe mogące się pojawić na przestrzeni całego życia danego instrumentu w kwocie równej 12 miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym.

Natomiast jeżeli na dzień sprawozdawczy ryzyko kredytowe związane z instrumentem znacząco wzrosło, to Spółka wycenia odpis w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

Najistotniejszą pozycją aktywów finansowych w sprawozdaniu finansowym Spółki, która podlega zasadom kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych są należności z tytułu dostaw i usług.

Spółka zastosowała uproszczony model wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości dla należności z tytułu dostaw i usług w oparciu o dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczący przyszłości.

8.3.4. Rezerwy

Rezerwy na sprawy sporne

Prawnicy oraz Zarząd Spółki dokonują szczegółowej analizy ilości i charakteru prowadzonych spraw spornych oraz potencjalnych ryzyk związanych z nimi. Na tej podstawie podejmują decyzje o konieczności ujęcia skutków tych postępowań w księgach Spółki oraz wysokości rezerwy na sprawy sporne.

Rezerwy na świadczenia pracownicze

W skład rezerw na świadczenia pracownicze wchodzi rezerwy na urlopy, premie oraz rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe.

Rezerwy na naprawy gwarancyjne

Rezerwa na naprawy gwarancyjne tworzona jest dla kontraktów budowlanych, dla których Spółka udzieliła gwarancji, w zależności od wartości przychodów. W roku sprawozdawczym relacja utworzonych rezerw do przychodów z kontraktów wyniosła od 0,5% do 0,75%. Wysokość rezerw może podlegać zmniejszeniu lub zwiększeniu, na podstawie prowadzonych przeglądów wykonanych robót budowlanych w kolejnych latach gwarancji.

Rezerwy na naprawy gwarancyjne są tworzone w ciężar kosztu własnego kontraktu na podstawie stopnia zaawansowania kosztów bezpośrednich. W Spółce rezerwy na naprawy gwarancyjne tworzy się w podziale na poszczególne kontrakty. Utrzymywane są do dnia wygaśnięcia prawa do realizacji gwarancji lub roszczeń naprawczych przy uwzględnieniu prawdopodobieństwa ich wystąpienia.

W przypadku niewykorzystania utworzonej wartości rezerwy (po okresie obowiązywania) rozwiązuje się ją pomniejszając koszt własny sprzedaży.

W zależności od terminu, do kiedy są utrzymywane, w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentuje się jako rezerwy długoterminowe lub rezerwy krótkoterminowe.

Rezerwy na stratę na kontraktach

Rezerwa na stratę na kontraktach jest tworzona jeżeli budżetowane koszty przekraczają łączne przychody z tytułu umowy. Przewidywaną stratę ujmuje się bezzwłocznie jako koszt.

Tworzenie rezerwy na straty ma na celu doprowadzanie na bazie skumulowanej wyniku w księgach do wartości budżetowanej straty. Rezerwy na przewidywane straty są tworzone w ciężar kosztu własnego kontraktu. W przypadku niewykorzystania utworzonej wartości rezerwy (po zakończeniu kontraktu) rozwiązuje się ją pomniejszając koszt własny sprzedaży. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentuje się jako rezerwy krótkoterminowe.

8.3.5. Rozliczanie kontraktów budowlanych metodą szacowanego stopnia zaawansowania usługi

Spółka rozpoznaje przychody z tytułu wykonania niezakończonych usług budowlanych zgodnie z metodą stopnia zaawansowania usługi. Dla każdej umowy budowlanej tworzone są budżety kontraktów. Budżety aktualizowane są dwa razy w roku w oparciu o zamknięcie miesiąca kwietnia i października. Budżety kontraktów stanowią podstawę do oceny stanu zaawansowania realizacji umowy, poprzez ustalenie proporcji kosztów umowy poniesionych z tytułu prac wykonanych do danego momentu w stosunku do szacunkowych łącznych kosztów umowy. Kontrakty, których umowy są podpisane, ale ich budżety nie są zatwierdzone, wyceniane są metodą zysku zerowego.

Zmienione szacunki przewidywanych przychodów i kosztów stosuje się do określenia wysokości przychodów i kosztów ujętych w rachunku zysków i strat w okresie sprawozdawczym, w którym nastąpiły zmiany oraz w okresach następnym.

8.3.6. Aktywa z tytułu podatku odroczonego

W oparciu o projekcje finansowe na lata następne Zarząd Spółki podejmuje decyzję o naliczeniu aktywa z tytułu podatku odroczonego.

8.3.7. Aktywa warunkowe i zobowiązania warunkowe

Aktywów warunkowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, ponieważ może to prowadzić do ujęcia przychodu, który nigdy nie zostanie osiągnięty. Jeśli jednak osiągnięcie przychodu jest praktycznie pewne, wówczas odnośny składnik aktywów nie jest warunkowy, a więc właściwe jest jego ujęcie w sprawozdaniu finansowym.

Aktywa warunkowe ocenia się na bieżąco, aby upewnić się, czy zaistniały bieg wydarzeń jest odpowiednio odzwierciedlony w sprawozdaniu finansowym. Jeśli zaistnienie wpływu korzyści ekonomicznych stało się praktycznie pewne, składnik aktywów i odnośny przychód ujmuje się w sprawozdaniu finansowym dotyczącym okresu, w którym nastąpiła zmiana.

Spółka nie ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zobowiązań warunkowych. Spółka ujawnia informację o istnieniu zobowiązania warunkowego w informacji dodatkowej chyba, że możliwość nastąpienia wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest znikoma.

8.3.8. Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania, jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli

w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Spółka ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 *Podatek dochodowy* w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę

opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi.

8.3.9. Zmiany szacunkowe

W 2018 roku wystąpiły zmiany w wielkościach szacunkowych w obszarach:

- 1/ rozliczanie kontraktów budowlanych metodą szacowanego stopnia zaawansowania usługi - na zmianę miała wpływ przeprowadzona rewizja budżetów na realizowanych kontraktach budowlanych, w wyniku której podjęto decyzję o obniżeniu marż na części realizowanych dla PKP PLK S.A. kolejowych kontraktów budowlanych (dotyczy to kontraktów pozyskanych głównie w latach 2016 i 2017),
- 2/ okres użytkowania ekonomicznego aktywów trwałych – na zmianę miała wpływ coroczna weryfikacja okresów użytkowania ekonomicznego.

9. Zdarzenia po dniu bilansowym

22 stycznia 2019 roku została podpisana z CaixaBank S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w Warszawie umowa o limit na gwarancje bankowe do maksymalnej wysokości 30 mln PLN (Limit), w ramach którego Spółka może wnioskować o gwarancje przetargowe (do kwoty przyznanego Limitu), zwrotu zaliczki (do kwoty 10 mln PLN), należytego wyk wykonania umowy i wykonania zobowiązań z tytułu rękojmi (do kwoty 10 mln PLN). **(Raport bieżący 1/2019)**

W związku z podpisaniem przez Spółkę z PKP PLK w dniu 6 lutego 2019 roku umowy na zadanie pn. Zaprojektowanie i wykonanie robót ma odcinku Warszawa Włochy – Ożarów Mazowiecki, na linii kolejowej nr 3, w ramach projektu POIiŚ 5.1-16 Poprawa przepustowości linii kolejowej E20 na odcinku Warszawa – Kutno, etap I: Prace na linii kolejowej nr 3 na odc. Warszawa – granica LCS Łowicz o wartości 12 mln PLN netto, łączna wartość netto umów zawartych z spółkami z Grupy PKP PLK w okresie od dnia 12 października 2018 roku wyniosła ok. 25,7 mln PLN netto. **(Raport bieżący 3/2019)**

7 lutego 2019 roku Zarząd Spółki powziął przekazaną przez Elektrobudowę S.A. z siedzibą w Katowicach (Elektrobudowa) informację o pozwie o zapłatę datowanym na dzień 7 stycznia 2019 roku złożonym przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Poznaniu sp. z o.o. (MPK) w Sądzie Okręgowym w Poznaniu. Zgodnie z treścią ww. pozwu MPK domaga się solidarnie od ZUE i od Elektrobudowy łącznej kwoty ok. 20,2 mln PLN z tytułu kar umownych wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie i kosztami procesu. Przedmiotowe roszczenie MPK wywodzi z zawartej w dniu 13 lipca 2011 roku między MPK i Konsorcjum w składzie: ZUE, Elektrobudowa umowy pn. „Budowa zajezdni tramwajowej FRANOWO w Poznaniu”, o zawarciu której Spółka informowała raportem bieżącym nr 39/2011. Prace objęte ww. umową zostały zrealizowane i zakończone przez Konsorcjum w czerwcu 2015 roku. **(Raport bieżący 4/2019)**

1 marca 2019 roku wpłynął do Spółki obustronnie podpisany aneks do umowy o wielocelowy limit kredytowy o charakterze odnawialnym (Aneks) zawarty z Bankiem Polska Kasa Opieki S.A. z siedzibą w Warszawie (PEKAO). O przedmiotowej umowie Spółka informowała m.in. w raportach bieżących nr 20/2017 i 74/2017. Na podstawie Aneksu strony wydłużyły termin obowiązywania limitu linii (100 mln zł) do dnia 30 listopada 2019 roku ograniczając jego wykorzystywanie wyłącznie do gwarancji bankowych (do maksymalnej wysokości Limitu) wszystkich rodzajów (w tym, w szczególności gwarancji wadialnych, przetargowych, dobrego wykonania kontraktu, rękojmi) udzielanych na zlecenie Spółki, związanych z zabezpieczeniem kontraktów wykonywanych przez Spółkę. **(Raport bieżący 5/2019)**

8 marca 2018 roku Spółka opublikowała wstępne wyniki finansowe za 2018 rok. **(Raport bieżący 6/2019)**

15 marca 2019 roku Spółka powzięła informację o złożeniu najkorzystniejszej oferty w postępowaniu przetargowym na zadanie inwestycyjne pn. „Wykonanie robót budowlanych polegających na przebudowie torowiska wraz z siecią trakcyjną w węźle Wyszyńskiego oraz na pl. Szarych Szeregów”. Zamawiający: Gmina Miasto Szczecin. Wartość netto złożonej oferty: 36,5 mln PLN (brutto 44,9 mln PLN). Termin realizacji zadania: 450 dni kalendarzowych od dnia zawarcia umowy. **(Raport bieżący 8/2019)**

10. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd w dniu 27 marca 2019 roku

